

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗ

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ
ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

ΑΔΕΛΦΟΙ ΚΑΙ ΤΕΚΝΑ ΕΝ ΚΥΡΙΩ ΑΓΑΠΗΤΑ,

Ἐκ τῆς ἀρχῆς εἰσερχόμεθα εἰς τό στάδιον τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Εἰς τόν Κατανυκτικόν Ἑσπερινόν τῆς Συγγνώμης πού θά ψαλλῆ ἀπόψε, θά ἀκούσωμεν τόν ἱερόν ὕμνογράφον νά μᾶς προτρέπη: «Τόν τῆς νηστείας καιρόν φαιδρῶς ἀπαρξώμεθα, πρός ἀγῶνας πνευματικούς ἑαυτούς ὑποβάλλοντες», προετοιμαζόμενοι διά τήν ὑποδοχήν τοῦ Ἀχράντου Πάθους καί τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου μας.

Ζητεῖται, λοιπόν, κατ' ἀρχήν διάθεσις χαρούμενη, διά νά ἀποδυθῶμεν ἐπιτυχῶς εἰς τοὺς πνευματικούς ἀγῶνας τῆς κατανυκτικῆς περιόδου τῶν καθαρμῶν καί τῶν ἀναβάσεων. Ἡ νηστεία, ἡ ἐγκράτεια, ἡ λιτότης, ὁ περιορισμός τῶν ἐπιθυμιῶν, ἡ πυκνή προσευχή, ἡ ἐξομολόγησις καί τά λοιπά στοιχεῖα πού χαρακτηρίζουν τήν περίοδον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν πρέπει νά ἐκλαμβάνωνται ὡς ἐπαχθῆ καθήκοντα, ὡς βάρη ἀσήκωτα ἢ ὡς ἔργα καταναγκαστικά πού φέρουν ἀθυμίαν καί κατῆφειαν! Οἱ ἰατροί ὅταν συνιστοῦν δίαιταν ἢ γυμναστικήν ἢ ἄλλας ἀσκήσεις, ἀναγκαίως διά τήν ψυχοσωματικήν ὑγείαν καί εὐρωστίαν, τό πρῶτον πού ζητοῦν, ὡς ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν ἐπιτυχίας, εἶναι ἡ εὐχάριστος ψυχική διάθεσις τοῦ ἐνδιαφερόμενου, τό χαμόγελον, καί ἡ ἐλπιδοφόρος θετική σκέψις! Ἀνάλογα ἰσχύουν καί διά τό ἅγιον στάδιον τῶν Νηστειῶν πού ἀνοίγεται ἐνώπιόν μας. Τήν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν πρέπει νά τήν βλέπωμεν ὡς πολύτιμον θεῖον χάρισμα! Ὡς τήν μεγάλην ὥραν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, πού θέλει νά μᾶς ἀποτραβήξῃ ἀπό τά ὑλώδη, χαμαίζηλα καί ἀποπνέοντα θάνατον, καί νά μᾶς ἀνεβάσῃ ὑψηλότερα, εἰς τήν πλήρη υγείαν καί ζωῆς σφαῖραν τοῦ πνεύματος! Ὡς τήν μεγάλην εὐκαιρίαν πού μᾶς δίδεται διά νά ἀποτοξινώσωμεν τήν ψυχήν ἀπό κάθε πάθος καί νά ἀπαλλάξωμεν τό σῶμα ἀπό ὅ,τι περιττόν, ἐπιζήμιον καί θανάσιμον!

Ἐπομένως, ὡς μίαν πολύ μεγάλην ἀγαλλίασιν καὶ χαρὰν μας. Ἀληθινὴν ἑορτὴν καὶ εὐφροσύνην!

Ἄλλὰ ἡ νηστεία, ἀγαπητοί, τὴν ὁποίαν ζητεῖ ἀπὸ τὰ τέκνα τῆς ἡ Ἐκκλησία, ἡ ἐγκράτεια, ἡ λιτότης, ὁ περιορισμὸς τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν ἀπολαύσεων καὶ τῶν συναφῶν περιττῶν ἐξόδων, ἀποτελοῦν, κυριολεκτικῶς, σωτήριον συνταγὴν εἰδικῶς ἐφέτος, πού ἔχει ἐκσπάσει ἡ μεγάλη παγκόσμιος οἰκονομικὴ κρίσις, ἡ ὁποία ἐγκυμονεῖ ἄμεσον κίνδυνον χρεωκοπίας ὄχι μόνον «νοικοκυριῶν» καὶ ἐπιχειρήσεων, ἀλλὰ καὶ χωρῶν ὀλοκλήρων ἀνά πᾶσαν τὴν ὑφήλιον, μέ συνακόλουθον ὀλέθριον ἀποτέλεσμα τὴν κατακόρυφον αὔξησιν τῆς ἀνεργίας, τὴν δημιουργίαν ὀλοκλήρων στρατιῶν νεοπτῶχων, τὴν ἀπόγνωσιν, τὴν ἔκρηξιν κοινωνικῶν ἀναστατώσεων, τὴν αὔξησιν τῆς ἐγκληματικότητος καὶ ἄλλα χειρότερα τούτων. Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ μᾶς διδάσκει νὰ πορευώμεθα καθημερινῶς μέ ὀλιγώτερα, χωρὶς τὴν ὕβριν τῆς ὑπερβολῆς, τῆς σπατάλης καὶ τῆς ἐπιδείξεως! Νὰ ἀπεμπολοῦμεν τὴν πλεονεξίαν, νὰ ἀγνοοῦμεν τὰς προκλήσεις τῆς διαφημίσεως, ἡ ὁποία προβάλλει διαρκῶς νέας ψευδεῖς ἀνάγκας, καὶ νὰ περιοριζώμεθα εἰς τὰ ἀπολύτως ἀπαραίτητα καὶ ἀναγκαῖα, μέ ἀξιοπρεπῆ ἠθελημένην λιτότητα! Νὰ μὴ εἴμεθα καταναλωτικὴ ἀγέλη βουλιμικῶν, ἀπερισκέπτων καὶ ἀκάρδων ἀτόμων, ἀλλὰ κοινωνία εὐαισθητῶν προσώπων, δίδοντες ἐν ἀγάπῃ τόπον καὶ χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν ἄλλον, τὸν «πλησίον» μας, πού ὑστερεῖται καὶ δυσπραγεῖ! Μᾶς διδάσκει ἀκόμη τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἐγκαρτέρησιν εἰς τὴν μικράν ἢ μεγαλυτέραν στέρησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ταυτόχρονον ἐκζήτησιν τῆς βοηθείας καὶ τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ, μέ πολλήν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν φιλόστοργον πρόνοιάν Του! Ἔτσι θέλει τὴν Τεσσαρακοστὴν ὁ Χριστός! Ἔτσι τὴν ἐβίωσαν ὄλοι οἱ Ἅγιοι! Ἔτσι ἠγωνίσθησαν τὸν ἀγῶνα τῆς οἱ εὐσεβεῖς πατέρες μας! Ἔτσι τὴν ἐγνώρισε παλαιόθεν τό Γένος μας! Ἔτσι τὴν προβάλλει καὶ τὴν κηρύσσει πάντοτε, καὶ ὅλως ἰδιαιτέρως εἰς τὴν παρούσαν δύσκολον διεθνή συγκυρίαν, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει πολύπειρος καὶ ἀδιαλείπτως νήφουσα Μήτηρ Ἐκκλησία!

Ταῦτα ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Φαναρίου ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ καὶ αἰσθηματι εὐθύνης λέγοντες καὶ κηρύσσοντες, εὐχόμεθα πατρικῶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ καὶ καλῇ καρποφορίᾳ τὸ ἀρχόμενον ἄγιον στάδιον!

Ἄγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ ,βι'
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἡ σημασία καί ἡ ἀξία τῶν ἱερῶν Μνημοσύνων

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν καθορίσει τό Σάββατο πρό τῆς Κυριακῆς τῶν Ἀπόκρεω καί τό Σάββατο πρό τῆς Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς ὡς Ψυχοσάββατα, ἡμέρες δηλαδή ἀφιερωμένες στίς ψυχές τῶν κεκοιμημένων ἀδελφῶν μας. Ἐξαιρέτως λοιπόν τίς ἡμέρες αὐτές ἡ Ἐκκλησία τελεῖ τά ἱερά Μνημόσυνα γιά τά παιδιά της πού ἐν Χριστῷ ἀναπαύονται.

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως ἐπισημαίνει ὅτι ὅσοι πεθαίνουν δέν διακόπτουν τήν πνευματική ἐπικοινωνία μέ τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ πάνω στή γῆ, ἀλλά ἐξακολουθοῦν νά ἐπικοινωνοῦν μέσω τῆς κοινῆς ἀγάπης πρὸς τό Χριστό.

Τῆς Ἐκκλησίας κεφαλή εἶναι ὁ Χριστός κι ἐμεῖς οἱ πιστοί εἴμαστε τό σῶμα καί τά μέλη της, κατά τόν Ἀπόστολο Παῦλο. «Δέν γνωρίζετε ὅτι τά σώματά μας εἶναι μέλη τοῦ Χριστοῦ;» καί πάλι «ἐσεῖς εἶστε σῶμα Χριστοῦ καί ἐπί μέρους μέλη»· κι ἄλλοῦ «γιατί κανεῖς ἀπό ἐμᾶς δέν ζεῖ καί δέν πεθαίνει μόνο γιά τόν ἑαυτό του. Ἐάν πεθαίνουμε, μέ ὑποταγή στό θέλημα τοῦ Χριστοῦ πεθαίνουμε, καί, εἴτε ζοῦμε, εἴτε πεθαίνουμε, ἀνήκουμε στό Χριστό» (Ρωμ. ιδ' 7-8).

Ἡ Ἐκκλησία ἔχει λοιπόν ὑποχρέωση νά προσεύχεται γιά ὅλα τά μέλη της. Γι'

αὐτό καί σάν μητέρα φιλόστοργη παρακαλεῖ τόν Κύριο γιά τά πιστά της παιδιά, τούς εὐσεβεῖς, πού πέθαναν κοινωνώντας μέ τό τίμο Σῶμα καί Αἷμα τοῦ Σωτήρα Χριστοῦ. Εὐχεται γι' αὐτούς γιατί γνωρίζει τήν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος ξέρεي πόσο ἀσθενής εἶναι ἡ ἀνθρώπινη φύση, πόσο ρέπει πρὸς τήν ἁμαρτία, γι' αὐτό καί κανεῖς καθαρός δέν εἶναι ἀπό τόν ρύπο αὐτό ἀκόμα κι ἂν ζήσει μία ἡμέρα πάνω στή γῆ. Εὐχεται καί παρακαλεῖ τό Θεό νά δεχθεῖ τίς δεήσεις καί ἱκεσίες ὅλης τῆς Ἐκκλησίας καί νά συγχωρήσει τίς ἁμαρτίες ὅσων παιδιῶν της πέθαναν «ἐν Χριστῷ», καί νά παραβλέψει τά κατά λόγο, ἔργο ἢ διανοια ἁμαρτήματά τους ὡς ἀγαθός καί φιλόλάνθρωπος.

Μέ τά μνημόσυνα ἡ Ἐκκλησία παραγγέλνει στούς πιστούς νά δείχνουν τήν ἀγάπη τους πρὸς τόν νεκρό ἀδελφό, ὥστε νά συγχωρηθοῦν οἱ ἁμαρτίες του, νά δεηθοῦν γι' αὐτό μαζί μέ τήν Ἐκκλησία πρὸς τόν Κύριο τῶν ζωντανῶν καί νεκρῶν, νά ζητήσουν τή συγγνώμη του γιά ὅσα σφάλματα ἔκανε ὁ κεκοιμημένος, νά ζητήσουν γι' αὐτόν τή δαφίλευση τῆς θείας χάριτος καί τήν κληρονομία τῆς οὐράνιας βασιλείας. Μέ τά μνημόσυνα ἐπίσης παρηγορεῖται ἡ ομάδα τῶν θλιμ-

μένων συγγενῶν, οἱ ὅποιοι μέ τήν ἔνδειξη τῆς ἀγάπης καί συμπαθείας ὅλης τῆς Ἐκκλησίας βρίσκουν ἀνακούφιση καί παρηγοριά, γιατί ἡ συμμετοχή στό πένθος φέρνει στούς φορτωμένους μέ τό βάρος τῆς θλίψεως ἀνάπαυση κι ἀνακούφιση. Τέλος, μέ τά μνημόσυνα ὑπενθυμίζεται ὁ θάνατος, ὑπενθυμίζεται ἡ ματαιότητα τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου, ἡ διαφορά προσωρινῆς καί αἰώνιας ζωῆς, προτρέπονται οἱ ἄνθρωποι σέ ἠθική καί ἐνάρετη ζωή, ἐνθαρρύνονται νά στραφοῦν πρός εὐεργεσίες κι ἀγαθοεργίες, καί γενικά προτρέπονται, μ' αὐτή τήν ἀφορμή, στήν ἀρετή καί τελειότητα.

Τά μνημόσυνα λοιπόν δέν εἶναι ἀπλά κοινωνικές τελετές ἀλλά δέηση, προσευχή καί ἱκεσία πρός τόν Θεό νά συγχωρήσει τίς ἁμαρτίες τῶν τεθνεώτων ἀδελφῶν μας. Πρέπει νά προσέξουμε ὀρισμένα πράγματα ἄν ἀγαπᾶμε εὐλικρινά τούς κεκοιμημένους συγγενεῖς μας κι ἄν θέλουμε πραγματικά νά τούς ὠφελήσουμε. Ὅταν θέλουμε νά τελέσουμε μνημόσυνο πρέπει νά φέρομε στήν Ἐκκλησία τό πρόσφορο, τό νόμα, καί τά ὀνόματα τῶν τεθνεώτων γιά νά μνημονευθοῦν πρῶτα στήν θεία Λειτουργία. Καί φροντίζουμε νά συμμετάσχουμε κι ἐμεῖς στήν θεία Λειτουργία καί νά εἴμαστε ἔτοιμοι νά προσέλθουμε στό Μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας, γιατί ἐκεῖνη τήν ὥρα ἐνώ-

νουμε τόν ἑαυτό μας μέ τόν Χριστό ἀλλά καί μέ τούς κεκοιμημένους ἀδελφούς μας. Ἐκεῖνη τήν ἱερή στιγμή πού ἔχουμε μπροστά μας τόν Χριστό μέσα στό Ἅγιο Ποτήριο, μπορούμε νά προσευχηθοῦμε καί μέ θέρη νά ζητήσουμε τήν συγχώρηση τῶν ἀδελφῶν μας. Στό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας θά διαβαστεῖ ἡ εἰδική ἐπιμνημόσυνη δέηση πάνω στό κόλλυβο πού θά ἔχουμε παραθέσει. Οἱ βρασμένοι καί διαλυμμένοι σπόροι τοῦ σιταριοῦ εἰκονίζουν τούς νεκρούς. Ὅπως οἱ θαμμένοι σπόροι προετοιμάζονται νά φυτρώσουν τήν ἀνοιξη, ἔτσι καί οἱ ψυχές τῶν κεκοιμημένων περιμένουν τήν ἡμέρα τῆς κοινῆς Ἀνάστασης γιά νά ἀναστηθοῦν. Πρέπει ἐπίσης νά συνοδεύουμε τίς προσευχές μας καί μέ ἐλεημοσύνη ὑπέρ τῶν κεκοιμημένων.

Αὐτά εἶναι ὅσα μᾶς παραγγέλλει ἡ Ἐκκλησία μας καί ὅσα πραγματικά ὠφελοῦν τίς ψυχές τῶν τεθνεώτων. Τά ὑπόλοιπα, οἱ ἐπιδεικτικοί ἀνθοστολισμοί, οἱ ἀτέλειωτοι θρηνοί, ἔστω κι ἄν πηγάζουν ἀπ' τήν ἀγάπη μας δέν ὠφελοῦν τούς νεκρούς ἀλλά μᾶλλον τούς βλάπτουν. Οἱ τεθνεῶντες δέν ἔχουν ἀνάγκη τά λουλούδια, τίς χορωδίες καί τά χρήματά μας, ἀλλά τήν προσευχή τῆς Ἐκκλησίας.

† **Ὁ Σάμου καί Ἰκαρίας ΕΥΣΕΒΙΟΣ**
(Ἀπό τό περιοδικό *Μεταμόρφωσις*)

Τί συμβολίζει ο ναός;

Κυριακή προί και μπαίνουμε στο ναό... Χαρά ή λύπη δική μας ή τών φίλων μας και μπαίνουμε στο ναό... Χαιρετισμοί της Παναγίας, Παράκληση, Μεγαλοβδομάδα, έορτή του άγιου μας, και μπαίνουμε στο ναό.

Πού μπήκαμε; Σ' ένα χώρο γεμάτο συμβολισμούς. Όλα όσα υπάρχουν μέσα σ' αυτόν **κάτι σημαίνουν**. Άς μᾶς φωτίσει ο Θεός νά δώσουμε μερικές πληροφορίες γι' αυτά.

Ό άληθινός ναός: Τό σῶμα μας

Ό άληθινός ναός είναι τό σῶμα μας. Μέσα σ' αυτό φυλάσσεται ή θεία Μετάληψη, σ' αυτό εισέρχεται ή χάρη του Θεού, όταν συμμετέχουμε στά Μυστήρια. Γι' αυτό, τό σῶμα μας, όταν ή ψυχή φύγει από μέσα, δέν τό καίμε, αλλά τό φυλάσσουμε στή γῆ, ως κάτι ιερό. Γι' αυτό, όταν ένας άνθρωπος αγιάζει, δέν αγιάζει μόνο ή ψυχή του, αλλά και τό σῶμα του. Τό αποδεικνύουν τά λείψανα τών άγιών, πού ευωδιάζουν ή αναβλύζουν μύρο ή μέσω αυτών γίνονται θαύματα – δέν είναι παραμύθια τών παπάδων, όπως ίσως θά ήθελες νά πιστεύεις, αδελφέ μου, αλλά άλήθεια.

Τά λείψανα τών άγιών δέν τά λατρεύουμε. Δέν είμαστε «κοκαλολάτρες» ούτε ειδωλολάτρες. Λατρεύουμε μόνο τό Θεό. Τά λείψανα τών άγιών τά σεβόμαστε ως

πολύτιμα κειμήλια, πού μᾶς ἄφησαν οί άγιοι κληρονομιά. Όσοσο ή πείρα έχει δείξει ότι τά ιερά αυτά κειμήλια, αγιασμένα από τή χάρη του Άγιου Πνεύματος, συχνά γίνονται αφορμές θαυμάτων. Άντίστοιχος είναι και ο σεβασμός μας στις εικόνες. Σεβασμό, ανάλογο τών περιστάσεων, εκφράζουμε και για τά λείψανα, τίς φωτογραφίες και τά άλλα κειμήλια τών γονιών μας και όλων τών αγαπημένων μας προσώπων.

Έπειδή λοιπόν ο άληθινός ναός του Θεού είναι ο «άχειροποίητος ναός», τό σῶμα μας, γι' αυτό και ο «χειροποίητος ναός» (ο χτισμένος, δηλαδή, από ανθρώπινα χέρια) **ολόκληρος συμβολίζει τό ανθρώπινο σῶμα**. Τοῦτο τό καταλαβαίνουμε από τά ἑξῆς:

- α) Στην άγία Τράπεζα κάθε ναού (δηλ. στό τραπέζι, μέσα στό ιερό, όπου τελείται ή θεία Μετάληψη), όταν εγκαινιάζεται τοποθετούνται μικρά κομματάκια από λείψανα άγιών (όχι απαραίτητα τών άγιών του ναού).
- β) Στά εγκαινία κάθε ναού ολόκληρος ο ναός μυρώνεται μέ τό άγιο μύρο, όπως τό ανθρώπινο σῶμα κατά τό μυστήριο του χρίσματος (μετά τή βάφτιση).

Γι' αυτό (όπως ήξεραν οί παππούδες μας), αν γκρεμιστεί ένας ναός, δέν είναι σωστό νά πάρουμε πέτρες («έκκλησόπετρες») και νά χτίσουμε τό σπίτι μας ή

άλλα οικοδομήματα – έπειδή είναι μυρωμένες με τό άγιο μύρο και άνήκουν αποκλειστικά και μόνο στό ναό.

‘Ο ούρανός στή γη

‘Ο ναός επίσης συμβολίζει τόν «Ούρανό», τό χώρο τής βασιλείας του Θεού, δηλαδή (για νά τό πούμε άπλά) τόν «παράδεισο» – «έκει όπου βρίσκονται» ό Θεός, οί άγγελοι, οί άγιοι και οί ύπόλοιπες ψυχές των ανθρώπων (μόνο πού κάποιοι δέν θέλουν νά βρίσκονται εκεί, γιατί δέν άγαπούν, και νιώθουν αυτό τό χώρο ως κόλαση – αυτό είναι ή κόλαση).

‘Οταν λοιπόν μπαίνουμε στό ναό, συμβολίζουμε τήν είσοδό μας στον παράδεισο, πού έλπίζουμε ότι θά μάς βάλει ό Θεός από τή μεγάλη φιλανθρωπία Του, έστω κι αν δέ μάς αξίζει (άρκει νά Του τό ζητήσουμε θερμά και ταπεινά κι όχι νά στεκόμαστε μπροστά Του άκατάδεχτοι). Γι’ αυτό, για νά μπεις στό ναό, συνήθως άνεβαίνεις μερικά σκαλοπάτια. Αυτή ή σκάλα δείχνει τή «σκάλα των άρετών» (όπως ή ταπείνωση, ή άγάπη, ή ύπομονή στις δυστυχίες, ή συγχώρωση των έχθρών), αλλά και τή «σκάλα τής άσκησης», δηλ. του άγώνα πού βοηθά στην άπόκτηση αυτών των άρετών – άγώνα όπως ή νηστεία, ή προσευχή, ή έξομολόγηση κ.τ.λ.

‘Ο τροῦλος του ναού είναι ή «ύπεράνω των Ούρανών» θέση του Θεού, γι’ αυτό εκεί ζωγραφίζεται πάντοτε ό Θεός, με τή μορφή βέβαια του Χριστού, τή μόνη μορφή Του πού είδαμε οί άνθρωποι και πού είναι σωστό νά ζωγραφίζουμε. Άπό κάτω ζωγραφίζονται μία μία οί σημαντικότερες φάσεις τής ιστορίας από τή δημιουργία του κόσμου μέχρι τή σωτηρία των ανθρώπων: πρώτα οί άγγελοι, από κάτω

οί προφήτες, μετά οί τέσσερις ευαγγελιστές (στίς κολώνες πού κρατούν τόν τροῦλο, όπως τά τέσσερα ευαγγέλια στηρίζουν τόν «ούρανό» τής πίστης μας) και τελικά οί άγιοι. Άμέσως κάτω (σχεδόν δίπλα) στους άγίους στεκόμαστε έμεις, οί σημερινοί άνθρωποι, πού βρισκόμαστε στό ναό και προσπαθοῦμε νά ένωθοῦμε με τους άγίους και τους άγγέλους και, τελικά, με τό Θεό.

‘Η σειρά πού «κατεβαίνουν» οί εικόνες από τόν τροῦλο προς έμάς είναι χρονολογική και δέ σημαίνει ότι οί άγγελοι και οί προφήτες είναι «πάνω» από τους ευαγγελιστές και τους άγίους. Άπλως είναι «προηγούμενοι» άπ’ αυτούς. ‘Όσοτόσο, τήν Παναγία και τόν άγιο ‘Ιωάννη τόν Προδρομο τους ζωγραφίζουμε άνάμεσα στους άγγέλους.

Τό ‘Ιερό του Ναού

Τό ιερό του ναού είναι τό μέγα θυσιαστήριο, όπου, σε κάθε λειτουργία, θυσιάζεται «ανάιμακτα» (χωρίς νά τρέξει αίμα) ό Θεάνθρωπος Χριστός, με τή μετατροπή του ψωμιού και του κρασιού σε άληθινό Σώμα και Αίμα Του (θεία Μετάληψη).

Στήν κόγχη του ιεροῦ, ψηλά, ζωγραφίζεται ή Παναγία, ένώνοντας τόν Ούρανό (τροῦλο) με τή Γη (έδαφος). ‘Η Παναγία ένωσε Ούρανό και Γη κάνοντας παιδί της και γεννώντας ως άνθρωπο τό Θεό. Σ’ αυτή τήν εικόνα έχει τήν άγκαλιά της άνοιχτή, προστατεύοντας και ένώνοντας τους πάντες, ένῶ μπροστά στό στήθος της, σ’ ένα κύκλο από γαλάζιο φως, εικονίζεται ό Χριστός. Κατά μία άποψη, ή Παναγία έδῶ εικονίζεται έγκυος – ό Χριστός δέν κρατιέται στην άγκαλιά της, αλλά συμβολικά είναι μέσα στη μήτρα

της. Αὐτή ἡ εἰκόνα ὀνομάζεται «Πλατύτερα τῶν Οὐρανῶν» (= πιο πλατιά ἀπο τοὺς Οὐρανούς), ἐπειδὴ ὁ Θεός «δέ χωραεὶ στόν οὐρανό», ἀλλὰ ἔγινε ἄνθρωπος καὶ χῶρεσε στή μήτρα τῆς Θεοτόκου.

Στό κέντρο τοῦ ἱεροῦ ὑπάρχει ἡ ἅγια Τράπεζα. Συμβολίζει τόν Τάφο τοῦ Χριστοῦ. Πάνω σ' αὐτήν τοποθετεῖται τό εὐαγγέλιο καὶ τά Τίμια Δῶρα (τό Σῶμα καὶ τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ). Μέσα της, ἂν ὁ ναός εἶναι ἐγκαινισμένος, ὑπάρχουν κομματάκια ἀπό ἅγια λείψανα.

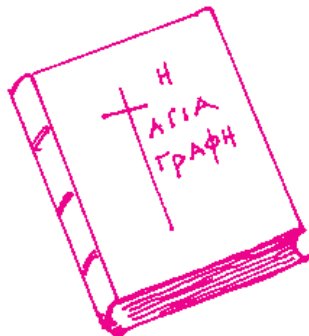
Ἄριστερά τῆς ἁγίας Τράπεζας, στόν τοῖχο, ὑπάρχει ἓνα ἄνοιγμα (θυρίδα), πού συμβολίζει τό σπήλαιο τῆς γέννησης τοῦ Χριστοῦ. Λέγεται ἅγια Πρόθεση (πρό+θέση), ἐπειδὴ ἐκεῖ εἶναι ἡ θέση τῶν Τιμίων Δῶρων πρὶν τοποθετηθοῦν στήν ἅγια Τράπεζα.

Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ στή Γῆ ἄρχισε στό σπήλαιο (στή φάτνη), πέρασε ἀπό τόν Τάφο καὶ ὀλοκληρώθηκε μέ τήν ἀνάσταση. Καί ἡ λειτουργία, πού εἶναι «ἐπανάληψη» τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, ἀρχίζει

ἀπό τήν πρόθεση (σπήλαιο), περνᾷ ἀπό τήν ἅγια Τράπεζα (ἅγιος Τάφος) καὶ τελικά ἀφήνει τόν Τάφο κενό (ἄδειο), ἀφοῦ τά Τίμια Δῶρα ἐπιστρέφουν γιά λίγο στήν Πρόθεση, γιά νά φυλαχτοῦν τελικά μέσα στό σῶμα τοῦ ἱερέα, ὁ ὁποῖος «καταλύει» (καταναλώνει) ὅση θεία Μετάληψη δέν ἔχουν μεταλάβει οἱ χριστιανοί.

Οἱ συμβολισμοί πού ἀναφέραμε εἶναι λίγοι, ἀπό τοὺς πολλούς πού εἶναι ἐνσωματωμένοι στούς ναούς μας. Οἱ συμβολισμοί αὐτοὶ βοηθοῦν τό νοῦ μας νά «σκαρφλώσει» στό ἀληθινά σημαντικό γεγονός πού γίνεται μέσα στό ναό: τῆ θεία λειτουργία καὶ τήν ἔνωση ὄλων τῶν ἀνθρώπων μεταξύ μας καὶ μέ τό Θεό, ἔνωση πού φωτίζει τήν ψυχὴ μας καὶ τήν κάνει κατάλληλη γιά τόν παράδεισο.

Θεόδωρος ΡΗΓΙΝΙΩΤΗΣ
θεολόγος καθηγητής

Ἀγαπώντας τόν ἑαυτό μας – τόν ἄνθρωπο – τόν Θεό

Πρὶν ἀπὸ δέκα περίπου χρόνια, μέ εἶχε ἀξιώσει ὁ Θεός νά γνωρίσω τήν κα Σοφία, μιὰ γυναίκα ἀπὸ ἓνα ὄρεινὸ χωριό. Ὡς φοιτήτρια ψυχολογίας τότε, εἶχα ἐντυπωσιαστεῖ ἀπὸ τή φροντίδα καί τήν ἀγάπη πού ἔδινε ἀπλόχερα στόν κατάκοιτο ἄντρα της, στά παιδιά της, στή νύφη της, στά ἐγγόνια της καί πρὸς ὅλους γύρω της. Ἔτσι μιὰ μέρα τήν ἐπισκέφθηκα γιά νά τῆς πάρω μιὰ συνέντευξη στά πλαίσια μιᾶς προπτυχιακῆς ἐργασίας σχετικῆς μέ τό ρόλο τῆς γυναίκας.

— Πιστεύω ὅτι ἡ ψυχολογία πρέπει νά συμβαδίζει μέ τή σχέση μέ τό Θεό, ἄρχισε νά μοῦ λέει πρὶν ἀκόμα ξεκινήσω τίς ἐρωτήσεις μου. Νά ἀρχίζουμε πάντα μέ τό: «*Ὁ Θεός ἀγάπη ἐστίν*»...

Καί, καθώς προχωροῦσε ἡ συνέντευξη, τῆς ἔκανα καί μιὰ ἐρώτηση ἐκτός προγράμματος πού ἐκείνη τήν ὥρα ἦρθε στό νοῦ μου:

— Εἶπατε ὅτι ἡ γυναίκα πρέπει νά ἔχει ἀγάπη, ὑπομονή, κ.λπ. Αὐτό εἶναι καλό γιά τόν ἑαυτό της, γιά τούς ἄλλους, ἢ γιά νά εἶναι ἐντάξει ἀπέναντι στόν Θεό;

— *Γιά ὅλα, γιά ὅλα παιδί μου, μοῦ ἀπάντησε. Ὅταν κάνεις κάτι πού νά μή σ' ἀρέσει ὑποφέρεις. Αὐτή εἶναι μιὰ ἀλυσίδα, τό καλό, μιὰ ἀλυσίδα πού ὅλοι οἱ κρῖκοι πρέπει νά μποῦν...*

Ξαναβρίσκω τώρα τήν ἴδια ἄποψη στά λόγια τοῦ Βλαντέτα Πέροτις, καθηγητοῦ ψυχολογίας στή Θεολογική Σχολή τοῦ Βελιγραδίου:

«*Απὸ παλιά ἀκούσαμε καί γνωρίζουμε καλά τήν ἐντολή “ἀγάπα τόν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν”! Μποροῦμε νά σεβασθοῦμε καί ν'*

ἀγαπήσουμε τόν πλησίον, χωρίς αὐτοσεβασμό καί ἀγάπη γιά τόν ἑαυτό μας; Κάτι τέτοιο, ἀπλούστατα, δέν εἶναι δυνατόν, ἀλλά οὔτε καί τό ἀντίστροφο: Νά σέβεται καί ν' ἀγαπᾶ κανεῖς μέ σωστό τρόπο τόν ἑαυτό του, χωρίς σεβασμό καί ἀγάπη γιά τόν πλησίον. Ἡ ἔκπληξη μπορεῖ νά εἶναι μεγάλη, γιά τόν ἄνθρωπο πού δέν γνωρίζει τά σκοτεινά βᾶθη τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, ὅταν ἀκούσει τήν ψυχολογική ἀλήθεια: Ἐγωιστής εἶναι αὐτός πού δέν ἀγαπᾶ τόν ἑαυτό του!»¹

Παρ' ὅλο πού αὐτή ἡ τελευταία δήλωση φαίνεται πραγματικά παράδοξη, δέν πιστεύω πώς εἶναι ἀνάγκη νά ἀνατρέξουμε στά «σκοτεινά βᾶθη τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς» γιά νά δοῦμε πού ὀδηγεῖ ἡ ἐγωϊστική, ἀτομικιστική ἀγάπη γιά τόν ἑαυτό μας, αὐτό πού οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας μας ἀποκαλοῦν φιλαυτία: ἓνα ἀδιάκοπο κυνηγητό συμφερόντων, μιὰ ἀδιάκοπη ἐπιδίωξη τοῦ κέρδους, τῶν ὑλικῶν ἀνέσεων, τῆς κοινωνικῆς προβολῆς καί καταξίωσης, κ.ο.κ. Ὅλα αὐτά, ἀντί νά μᾶς φέρουν περισσότερη εὐτυχία, ὅπως θά περιμέναμε, γεμίζουν τή ζωή μας μέ ἄγχος, κόπωση σωματική καί ψυχική, ἀντιζηλίες, φόβους, ἀνασφάλειες, ἐνοχές, κ.λπ.

Κάποιοι ἀναζητοῦν διεξόδους ἀπὸ αὐτές τίς ἐντάσεις στό κάπνισμα, στό ἀλκοόλ, στά ναρκωτικά. Ὅμως, ὅπως γράφει ὁ Β. Πέροτις, «*Κάθε ἄνθρωπος πού ἐθίζεται σέ αὐτά, ἀργά ἢ γρήγορα, ἀντιλαμβάνεται ὅτι βλάπτουν τήν ὑγεία του, ψυχική καί σωματική.*

Μόνο ελάχιστοι άνθρωποι, που έχουν βαθιά συνειδητοποιήσει τη βλαπτικότητα αυτών των δηλητηριών, μπορούν και τά εγκαταλείπουν για πάντα. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και μέ την πολυφαγία, την υπερεργασία, ...τήν επικίνδυνη –και συχνά μοιραία– οδήγηση...

... Ο μεγαλύτερος αριθμός παθήσεων στο σύγχρονο κόσμο μας – άς πάρουμε, για παράδειγμα, διαδεδομένες παθήσεις, όπως έλκος στομάχου και δωδεκαδακτύλου, χρόνια κολίτιδα, άσθμα, υπερωφία του θυρεοειδούς, έμφραγμα, προβλήματα του κυκλοφορικού και υπέρταση και, εν μέρει, καρκίνος – είναι ψυχοσωματικές ασθένειες, που σημαίνει ότι ή αιτία τους πρέπει ν' αναζητηθεί στην άπογοητευμένη, μη ισορροπημένη και κλονισμένη ψυχική ζωή του ανθρώπου.»²

Τελικά δηλαδή, ακολουθώντας τό δικό μας θέλημα, τίς δικές μας επιθυμίες, καταλήγουμε νά φθειρόμαστε ψυχικά και σωματικά ενώ έξακολουθοῦμε νά πιστεύουμε ότι φροντίζουμε για τόν έαυτό μας, για τό δικό μας συμφέρον.

«Κάθε θέλημα είναι και μιά πικρία, που δηλητηριάζει τήν ψυχή»³, γράφει ο π. Δαμασκηνός Κατρακούλης.

Άλλοι πάλι παραμελοῦν τόν έαυτό τους και γίνονται θυσία για τούς οικείους τους. Συχνά ή «άγάπη» αυτή περνιέται για χριστιανική άγάπη, καθ' όσον πρόκειται για αυτοθυσία, για αυταπάρηση προς χάριν του άλλου. Έξ άλλου ο ίδιος ο Χριστός δέν θυσιάστηκε πάνω στο σταυρό για τή σωτηρία των ανθρώπων;

Ναί, μέ κάποιες σημαντικές διαφορές όμως: Τό έκανε υπακούοντας στο θέλημα του Πατέρα Του, και όχι ακολουθώντας κάποιο δικό του, εγωιστικό, θέλημα. Τό έκανε μέσα από τήν άπειρη άγάπη Του προς τόν κόσμο και τήν ανθρωπότητα, και όχι προς κάποια συγκεκριμένα άτομα αποκλειστικά. Και επιπλέον –και σ' αυτό έγκειται τό μεγαλειό της άγάπης και του έλεους Του– μάς χαρίζει μέν τή δυνατότητα

τα σωτηρίας, μάς αφήνει όμως ελεύθερους νά τή δεχθοῦμε ή όχι. Καί είναι έτοιμος νά μάς συγχωρήσει, ακόμα και όταν παρά τή δική Του θυσία, έμεις αρνιόμαστε νά δεχθοῦμε αυτή τή δυνατότητα σωτηρίας μας.

Άντίθετα, ή ανθρώπινη αυταπαρητική «άγάπη» πολλές φορές καταπνίγει τόν άλλον αντί νά τόν λυτρώνει. Αυτό τό συναντάμε συχνά στην υπερβολική άγάπη και άδυναμία κάποιων γυναικών προς τόν άνδρα τους ή τά παιδιά τους. Πίσω από αυτή τή φαινομενική άγάπη κρύβεται συνήθως μιά παθολογική έξάρτηση και φόβος μήπως χάσουν τόν αγαπημένο τους, ή μιά συνειδητή ή άσυνειδητη επιθυμία νά καταξιοθούν μέσα από τή φροντίδα τους για τόν άλλον.

Έτσι αυτή ή «άγάπη» που φαίνεται σαν αυτοθυσία, κρύβει συχνά ένα εγωιστικό κίνητρο. Καί όταν ο άλλος δέν ανταποκρίνεται στα πρότυπα συμπεριφοράς που αυτές έχουν θέσει γι' αυτόν, κατακλύζονται από συναισθήματα θυμού, αγανάκτησης, ένοχής, άπογοήτευσης. Άκοῦμε τότε άπ' αυτές έκφράσεις του τύπου: «Εσύ θά μέ πεθάνεις» ή «Εγώ γίνομαι θυσία για σένα, και νά τό ευχαριστώ!» Έκφράσεις που δείχνουν ότι πίσω από τή φαινομενική άνδιωτέλειά τους κρύβονται και κάποιες συγκεκριμένες εγωιστικές προσδοκίες τους από τόν άλλον: γιατί έχουν επιτρέψει ή ψυχική ήρεμία τους και ή ευχαρίστησή τους νά έξαρτάται από τή συμπεριφορά του άλλου.^{4,5}

«Γιά τίς έξής πέντε αιτίες», γράφει ο Άγιος Μάξιμος ο Όμολογητής, «οι άνθρωποι αγαποῦν ο ένας τόν άλλο μέ τρόπο είτε αξιέπαινο, είτε άξιοκατηγόρητο. Δηλαδή ή για τό Θεό, όπως ο έναρετος τούς αγαπά όλους, και όπως αγαπά τόν έναρετο κάποιος που δέν είναι ακόμα έναρετος· ή για φυσικούς λόγους, όπως οι γονείς αγαποῦν τά παιδιά τους και αντιστρόφως· ή από κενοδοξία, όπως εκείνος που δοξάζεται αγαπά εκείνον που τόν δοξάζει· ή

από φιλαργυρία, όπως εκείνος πού αγαπᾶ τόν πλούσιο, ἐπειδή ἔλαβε κάτι ἀπ' αὐτόν ἢ ἀπό φιληδονία, όπως εκείνος πού ἱκανοποιεῖ ἀπό ἄλλον τήν κοιλιά του ἢ τή σαρκική του ἐπιθυμία. Ἡ πρώτη αἰτία εἶναι ἀξιέπαινη ἢ δεύτερη, οὔτε ἀξιέπαινη οὔτε ἀξιοκατηγόρητη· οἱ ὑπόλοιποι εἶναι ἐμπαθεῖς.»⁶

«...γιά τό Θεό, ὅπως ὁ ἐνάρετος τούς αγαπᾶ ὁλους...» Ὅπως πολύ σωστά ἔλεγε ἡ κα Σοφία πρέπει «νά ἀρχίζουμε πάντα μέ τό “ὁ Θεός ἀγάπη ἐστίν”». Ἡ ἀγάπη πρὸς τόν Θεό ἐνέχει καί τόν αὐτοσεβασμό καί τήν ἀγάπη πρὸς τόν ἑαυτό μας καθώς καί τό σεβασμό καί τήν ἀγάπη πρὸς κάθε ἀνθρώπινο πλάσμα –ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, καί πρὸς ὀλόκληρη τήν κτίση– ὡς θεῖο δημιούργημα.

Ὁ π. Βασίλειος Γοντικάκης λέει χαρακτηριστικά: «Ὁποῖος δέν αγαπᾶ, ἀρνεῖται τή φύση του. Καταστρέφει τήν αἴσθηση καί τή δυνατότητα γιά γνώση, πού εἶναι αἰωνιότης.»⁷ Χωρίς ἀγάπη ἔχουμε μιά διαστρεβλωμένη ἀντίληψη γιά τόν Θεό, τόν ἑαυτό μας καί τούς ἄλλους, γιατί τούς βλέπουμε μέσα ἀπό τούς δικούς μας παραμορφωτικούς φακούς· μεγεθύνουμε ἔτσι κάποια χαρακτηριστικά ἐνῶ παραβλέπουμε ἄλλα. Συνήθως προβάλλουμε στούς ἄλλους δικά μας χαρακτηριστικά, θετικά ἢ ἀρνητικά, πού ἀρνούμαστε νά ἀναγνωρίσουμε στόν ἑαυτό μας, καί ἀντίστοιχα τούς ὑπερτιμοῦμε ἢ τούς κατακρίνουμε.

Γνωρίζουμε τόν Θεό μέσω τῆς ἀγάπης μας γι' αὐτόν: «ὁ μὴ αγαπῶν οὐκ ἔγνω τόν Θεόν, ὅτι ὁ Θεός ἀγάπη ἐστίν» (Α' Ἰω. 4, 8). Κατά τόν ἴδιο τρόπο γνωρίζουμε καί κατανοοῦμε τόν ἄνθρωπο μέσω τῆς ἀγάπης μας γι' αὐτόν. «... ὁ ἅγιος αγαπᾶ τούς πάντας καί τά πάντα πρῖν τά γνωρίσει. Τά γνωρίζει μέ τήν ἀγάπη. Πλησιάζοντάς τον, τόν βλέπεις νά πονᾷ γιά σένα· νά σέ γνωρίζει, νά σέ ἀγκαλιάζει πρῖν σέ δῆ. Νά σέ αγαπᾶ πρῖν τό καταλάβεις. Νά ἀποτελεῖ ἐσώτατο ἑαυτό σου· οἰκεῖο καί ἄγνωστο

βάθος σου, ὄχι κάτι ξένο. Σ' αὐτόν γνωρίζεις τήν ἀγάπη. Ἡ ἀγάπη προηγεῖται τοῦ ἑαυτοῦ του. Ὁ ἑαυτός του ἀναδύεται ἀπό τήν ἀγάπη καί τρέφεται προσφερόμενος σ' Αὐτήν.»⁸

Ὅταν ζοῦμε μέ τόν Χριστό, ὅταν ἡ ἀγάπη μας ἀναφέρεται σ' Αὐτόν καί μετά ἀπλώνεται στούς γύρω μας, στό χῶρο, σέ ὅλη τήν κτίση, ἡ ζωή μας γίνεται μιά πρόγευση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπί τῆς γῆς.

Χωρίς τόν Θεό, εἶναι σάν νά ζοῦμε σέ μιά φυλακή ὅπου ὅλοι καί ὅλα μᾶς φταῖνε. «Ὁ ἄλλος εἶναι ὁ ἑαυτός μου “Ὁ ἄλλος ὁ Θεός μου” (Ἐνεργετικός)»⁹, λέει ὁ π. Βασίλειος Γοντικάκης. «Κόλαση εἶναι οἱ ἄλλοι», ἔλεγε ὁ J. P. Sartre, ἄθεος ὑπαρξιστής. Κατά βάθος ὅμως, κόλαση εἶναι ὁ χωρίς ἀγάπη ἑαυτός μας. Πατί χωρίς ἀγάπη γιά τόν Θεό, δέν εἴμαστε σέ θέση νά ἀγαπήσουμε πραγματικά οὔτε τόν ἑαυτό μας οὔτε τούς ἄλλους. Καί ὅσο καί νά προσπαθοῦμε ἀτομικιστικά νά «διευρύνουμε τούς ὀρίζοντές μας», παραμένουμε φυλακισμένοι στά στενά ὄριά μας.

Εἰρήνη Μοναχί

Σημειώσεις

1. Βλαντέτα Πέροπιτς, *Μόνο τά ἔργα τῆς ἀγάπης παραμένουν*, ἐκδόσεις Ἄθως, Ἀθήνα 2001, σ. 160.
2. Ὁ.π., σ. 159-160.
3. π. Δαμασκηνοῦ Κατρακοῦλη, *Ἄβυσσος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται*, ἐκδοσις Ἱ. Μ. Ἀγ. Ἰωάννου Μακρυνοῦ ἐν Μεγάρους, σ. 18.
4. Robin Norwood, *Γυναῖκες πού αγαποῦν πολύ*, Φιτράκης, Ἀθήνα 2005.
5. Hans Sebald, Kristine Kraut, *Μά θέλω μόνο τό καλό σου*, Δωρικός, Ἀθήνα 1990.
6. Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, στό *Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν νηπιζῶν*, Τόμος Β', Β' ἑκατοντάδα κεφαλαίων περὶ ἀγάπης, κεφ. 9. Μετάφραση Ἀ. Γ. Γαλίτης, β' ἔκδοση 1991. Τό περὶ βόλι τῆς Παναγίας, Θεσσαλονίκη, σελ. 61.
7. Ἀρχιμανδρίτου Βασιλείου, Καθηγουμένου Ἱερῶς Μονῆς Ἱβήρων. *Εἰσοδικόν. Στοιχεῖα λειτουργικῆς βιώσεως τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνότητος μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία*. Β' ἔκδοση, Ἱ. Μ. Ἱβήρων, Ἅγιον Ὅρος, σ. 116.
8. Ὁ.π., σ. 148.
9. Ὁ.π., σ. 147.

Κακοδοξίες τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβᾶ

Οἱ διδασκαλίες τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβᾶ εἶναι παντελῶς ἐσφαλμένες ἀντιχριστιανικές καί ἀντί-Γραφικές. Ἡ διδασκαλία τους ἀποτελεῖ ἓνα συνοθύλευμα πλανῶν καί αἰρετικῶν ἀποκλίσεων. Μέ ἐπίκεντρο τήν ἐσχατολογία οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβᾶ¹ πιστεύουν ὅτι ἡ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ ἔχει ἤδη ἀρχίσει καί ὅτι ὁ «Ἀρμαγεδών» θά ἔλθει, ἀμέσως μετά τήν ὀλοκλήρωση τῆς μαρτυρίας τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβᾶ, κατά τήν ὁποία οἱ ἁμαρτωλοὶ θά ἔχουν τή δυνατότητα γιά δευτέρα φορά νά μετανοήσουν καί νά σωθοῦν.

Οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβᾶ προσδιόρισαν ἐπανειλημμένα τή Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ (1874, 1918, 1925), ἀλλά διαψεύστηκαν.

Μέ βάση τά δικά τους κείμενα² τό ἔτος 1914 ὁ Χριστός ἴδρυνε τή βασιλεία του, τό 1919 ἀναστήθηκαν οἱ πνευματικοὶ ἰσραηλίτες, τά πεθαμένα μέλη τῆς ὀργάνωσης. Στό ἴδιο ἔτος (1919) ἔγινε κατ' αὐτούς ἡ Πεντηκοστή, τότε ἰδρύθηκε μιά κεντρική ὀργάνωση, ἡ «Ὄργάνωση τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβᾶ» μέ 144.001 μέλη, ἓνα ἀπό αὐτά εἶναι καί ὁ Χριστός³. Ἀρνοῦνται τήν Ἁγία Τριάδα, τή Θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τήν ὑπαρξη καί ἀθανασία τῆς ψυχῆς, τήν μέλλουσα τιμωρία τῶν ἀσεβῶν, τά μυστήρια καί τήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Ὅ,τι ἐδίδαξαν οἱ αἰρετικοὶ τῶν πρώτων χριστιανικῶν

αἰώνων, οἱ Ἀρειανοί, οἱ Σαβελλιανοί, οἱ Νεστοριανοί καί πολλοί ἄλλοι, ἔγινε ἡ δεξαμενή μέσα ἀπό τήν ὁποία οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβᾶ στήριξαν καί στηρίζουν τή διδασκαλία τους.

Πρωτοπρ. **Χαράλαμπος**

Κ. ΚΑΜΗΛΑΚΗΣ

Διδάκτωρ Θεολογίας – φιλόλογος

Σημειώσεις

1. Ἄ. Δεληκωστοπούλου, *Ὁρθοδοξία...*, ὁ.π., σ. 355.
2. Ἄ. Ἀλεβιζοπούλου, *Ἡ Σκοπιά: Ζωηρότερο ἢ Πυκνότερο Σκότος*; Ἀθήναι 1977, σ. 25.
3. Ἄ. Δεληκωστοπούλου, *Ὁρθοδοξία...*, ὁ.π., σ. 355.

Υπάρχει και ο πλησίον

Όσο και νά κάνομε πολλές φορές τούς αὐτάρκεις καί τούς πλήρεις, ἐκ φύσεως συμβαίνει τό ἀντίθετο. Ἡ καρδιά μας ζητᾶ τό alter ego, τόν ἄλλον ἐαυτόν μας, τόν πλησίον μας. Καί δέν μιλάμε μόνο γιά την ἀνάγκη τοῦ ἄλλου φύλου, μιλάμε γενικά γιά τήν ἀνάγκη τοῦ συνανθρώπου μας. Δέν μποροῦμε νά κάνομε δίχως του. Βαρειά ἔως ἀβάστακτη ἢ μοναξιά. Θέλομε νά δώσομε καί νά πάρομε. Θέλομε τήν συνομιλία. Θέλομε τήν συμπαράστασή του. Ἔτσι πλασμένοι εἴμαστε.

Πολλά μποροῦμε νά δώσομε στους συνανθρώπους μας. Ἀπό ὕλικά μέχρι πνευματικά. Μποροῦμε νά τούς συμπαρασταθοῦμε «κατά τήν ἐκάστου ἰδίαν χρείαν» καί προπαντός μέ τήν ἀγάπην μας, προἰόν τῆς πίστεώς μας στόν Θεόν. Πολλές φορές ἡ πίστις μας βοηθᾶ τούς συνανθρώπους μας. Μποροῦμε νά βοηθήσομε κάποιον ἀκόμα κι ἂν αὐτός δέν πιστεύει. Μετά ἀπ' αὐτό τοῦ ἀνοίγεται ὁ δρόμος τῆς πίστεως καί, ποιός ξέρει, μπορεῖ νά τόν βαδίσει. Γι' αὐτό ἔχομε χρέος ὡς χριστιανοί νά βοηθοῦμε, καί διά τῆς προσευχῆς μας καί μάλιστα καί γιά τήν σωματική καί γιά τήν ψυχική ὑγεία τῶν συνανθρώπων μας. Μέ λίγα λόγια τονίζομε ὅτι πολύ μετῶ ἡ πίστις ὄχι μόνο γιά μᾶς ἀλλά καί γιά τόν πλησίον μας.

Ἡ περίπτωσης τοῦ Παραλυτικοῦ τῆς Καπερναοῦμ εἶναι ἐξόχως ἀποκαλυπτική: Τέσσερις ἄνθρωποι φέρνουν στά πό-

δια τοῦ Χριστοῦ ἕναν παραλυτικόν. Ὁ Χριστός συγκινεῖται καί ἀμείβει τήν πίστιν τῶν τεσσάρων «ιδὼν δέ ὁ Ἰησοῦς τήν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, τέκνον ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου...! σοί λέγω ἔγειρε καί ἄρον τόν κράβατόν σου καί ὑπάγε εἰς τόν οἶκόν σου...» (Μάρκ. 2, 5-11).

Εἶναι περιέργο, πὼς δέν μιλεῖ τό Εὐαγγέλιο γιά τήν πίστη τοῦ παραλυτικοῦ, ἀλλά γιά τήν πίστη αὐτῶν πού τόν πῆγαν στόν Χριστόν. Καί γεννᾶται εὐλόγως τό ἐρώτημα: «ὑπάρχει, ἄραγε, ἀντιπροσωπευτική πίστις; Ὅπως ξέρομε καί ὅπως εἶπαμε καί παραπάνω, μπορεῖ νά προσεύχεται κανεὶς γιά τόν ἄλλον. Ἄλλωστε, εἶναι γνωστή ἡ πίστις τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ πρεσβεία καί ἡ μεσιτεία τῶν ἁγίων. Πολλά εἶναι τά τροπάρια πρὸς τήν Παναγίαν καί τούς Ἁγίους γιά τήν μεσιτεία τους: «ὑπεραγία Θεοτόκε, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν...» καί τόσα ἄλλα. Τό ἴδιο καί γιά τούς ἁγίους: «Ἰκετεύσατε ὑπὲρ ἡμῶν Ἅγιοι Ἀπόστολοι καί Ἅγιοι Πάντες». «Κύριε εἰμὴ τούς Ἁγίους εἶχομεν πρεσβευτάς». «Τῇ πρεσβείᾳ Κύριε πάντων τῶν ἁγίων καί τῆς Θεοτόκου». Ἄλλωστε «ὄφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καί ὅτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν» (Ψαλμ. 33, 16), κάτι πού ἐπικαλεῖται καί ὁ ἀδελφόςθεος Ἰάκωβος (Ἰακώβου 3, 12) καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος σέ πολλά σημεῖα, (ὅπως π.χ. Β' Κορινθ. 1, 11 καί Φιλιπ. 1, 19).

Μπορεί, λοιπόν και πρέπει, να ωφελήσει τον πλησίον μας ή δυνατή πίστις μας και να ενισχύσει την αδύνατη πίστη του άλλου; Ναι, μᾶς ἀπαντᾷ ὁ Χριστός. Ὅπως στό ἀνθρώπινο σῶμα τά γερά κύτταρα δυναμώνουν τά ἐξασθενημένα, ἔτσι καί στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τήν Ἐκκλησία. Ἡ δύναμις τῆς πίστεως τῶν ἁγίων καί εὐσεβῶν χριστιανῶν βοηθᾷ τήν χαλαρή πίστη τῶν ἄλλων. Ἐδῶ, ἄλλωστε βρίσκουν τήν δικαίωσή τους καί οἱ προσευχές καί τά «δάκρυα μετανοίας» τῶν λειτουργῶν τοῦ Θεοῦ καί ξεχωριστά τῶν ἀληθινῶν μοναχῶν.

Ὁ ἀδελφότης Ἰάκωβος θά μᾶς προτρέψει: «*Εὐχεσθε ὑπέρ ἀλλήλων ὅπως ἰαθῆτε. Πολύ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη*» (Ἰακ. 5, 16).

Ἐκεῖ πού προσευχόμαστε γιά τόν ἑαυτόν μας, ἄς προσευχόμαστε καί γιά τούς

ἄλλους. Καί γι' αὐτούς ἀκόμη πού μᾶς μισοῦν καί μᾶς ἀδικοῦν. Εἶναι κι αὐτό μιά σημαντική ἀγαθοποιήσις πρὸς τόν συνάνθρωπό μας (Λουκ. 6, 35).

Ἐκεῖ πού κοιτάζομε πῶς ἐμεῖς θά βουλευθοῦμε, ἄς κοιτάζομε καί τούς ἀνήμπορους, αὐτούς πού δέν ἔχουν τά ὅποια μέσα καί τίς ὅποιες «προσβάσεις» καί τούς μοναχικούς. Εἶναι δικοί μας. Ἀδελφοί μας εἶναι. Ἄς βοηθᾷ ὁ ἕνας τόν ἄλλον «*κατά τήν Χάριν τήν δοθεῖσαν ἡμῖν... κατά τήν ἀναλογίαν τῆς πίστεως*» (Ρωμ. 12, 6).

Καί μή ξεχνᾶμε τήν μεγάλη ἀλήθεια: «*Ἀδελφός ὑπό ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ὀχυρά καί ὑψηλή, ἰσχύει δέ ὡσπερ θεμελιωμένον βασιλεῖον*» (Παροιμ. 18, 19).

Ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Θ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ
θεολόγος – τ. Λυκειαρχῆς

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ ΣΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ 93,6 FM

*Γιά νά παρακολουθήσετε τό πρόγραμμα
τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ
τῆς Ἐκκλησίας,
συνδεθεῖτε μέ τή συχνότητα τῶν 93,6 FM.
Ἐκπέμπει καθόλη τή διάρκεια τοῦ 24ώρου.*

6. Ποιός είναι ο φυσικός άνθρωπος;

Τά χαρακτηριστικά του

Ἡ κυριαρχία τῆς ἁμαρτίας καταδυναστεύει τό φυσικό ἄνθρωπο. Εἶναι ἀνάγκη ὁμως νά ἐξετάσουμε καί τά βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ μεταπτωτικοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου. Κατ' αὐτόν τόν τρόπο θά ἔχουμε ἐνώπιόν μας ἕνα πνευματικό καθρέπτη αὐτοκριτικῆς, μέ τόν ὅποιο θά μπορούμε νά ἐλέγχουμε καί τή δική μας πνευματική κατάσταση. Θά μπορούμε δηλαδή νά ἐντοπίζουμε καί στήν προσωπική μας ζωή τά στοιχεῖα τῆς φθορᾶς. Καί ἔτσι θά ἔχουμε συνειδητοποιημένη τή δυνατότητα τῆς ἀπόρριψῆς τους, ἀλλά καί τῆς ἀντικατάστασῆς τους μέ τά στοιχεῖα ἐκεῖνα πού καθιστοῦν τόν ἄνθρωπο πνευματικῆ προσωπικότητα καί ὄντως ἀναγεννημένο.

Ἐνας γενικός χαρακτηρισμός τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου δίδεται ἀπό τόν ἀπ. Παῦλο. Ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν χαρακτηρίζει τόν φυσικό ἄνθρωπο ὡς «ψυχικό» (Α' Κορ. Β' 14). Αὐτός, ὡς ἄνθρωπος πού βέβαια ζεῖ, ἔχει τό κοινό γνώρισμα ὅλων, δηλαδή τήν πνοή τῆς ζωῆς, τίποτε ὁμως περισσότερο δέν ἔχει. Τίποτε τό ἀνώτερο δέν τόν διακρίνει.

Εἶναι πολύ διαφωτιστική ἡ σχετική ρήση τοῦ μεγάλου τῆς Ἐκκλησίας μας πατρός καί ἐρμηνευτῆ, τοῦ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας· γράφει: Ψυχικός εἶναι «ὁ κατά

σάρκα ζῶν καί μήποτε τόν νοῦν φωτισθεῖς διά τοῦ Πνεύματος, ἀλλά μόνην τήν ἔμφυτον καί ἀνθρωπίνην σύνεσιν ἔχων». Εἶναι ὁ ἄνθρωπος μέ τή ζωὴ μόνο ὑπαρξῆ. Ζεῖ γιά νά ζεῖ. Ζεῖ τή ζωή τήν κατώτερη καί περιορίζεται σέ ὅσα ἡ φύση τοῦ ὑπαγορεύει. Καμιά ἀκτίνα φωτός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στή ζωή του. Οἱ θύρες τῆς διανοίας καί τῆς ψυχῆς του παραμένουν ἐρμητικά κλειστές. Σύνθημά του «φάγωμεν, πίωμεν, αὔριον γάρ ἀποθνήσκομεν». Θεός, ψυχή, μόρφωση ψυχική, ἀγάπη, ἀλληλεγγύη, προσευχή, ἐκκλησιασμός, ἀγνότητα αὐτά ὅλα «μωρίες», ἀνοησίες, πράγματα ξένα ἐντελῶς πρὸς τά ἐνδιαφέροντά του. Καί ἂν θλίψεις τόν βροῦν καί πειρασμοί τόν περικυκλώσουν, καί ἀτυχίες τόν συναντήσουν, καί πάλι καμιά ψυχική ἀνάταση, καμιά προσπάθεια νά βρεθεῖ ἡ αἰτία, ὁ σκοπός, οἱ συνέπειες πού φανερώνονται γιά τήν ψυχή, ὅταν ὁ ἄνθρωπος τίς ἐξετάσει κάτω ἀπό τό φῶς τῆς χριστιανικῆς ἀλήθειας. Π' αὐτό καί ἡ ἐπικοινωνία μαζί του σέ ἀπογοητεύει. Εἶναι ἀδιάφορος γιά τά πνευματικά. Ἄναισθητος στήν ἀναγκαϊότητά τους καί αὐτάρκης στά ἐφήμερα ἀγαθά. Καί ἰσχύουν ὅλα τά παραπάνω στή ζωή τοῦ φυσικοῦ –«ψυχικοῦ»– ἀνθρώπου, γιατί πρωταρχικό καί κύριο χαρακτηριστικό του εἶναι: ὁ ἐγωκεντρισμός.

Στήν έννοια τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ συμπεριλαμβάνομε τήν ἀναγωγή τῶν πάντων στό ἴδιο ἐγώ. Εἶναι ἡ νοσηρή ἀγάπη πρὸς τόν ἑαυτό μας. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ θεοποίηση τοῦ ἐγώ. Αὐτή ἡ βαρύτερη ἀσθένεια τῆς ψυχῆς, τήν ὁποία οἱ πρωτόπλαστοι μετέδωσαν σ' ὄλους ἀνεξαίρετως τούς ἀνθρώπους.

Ἐπίσης Χρυσόστομος μᾶς δίδει ἐπιτυχημένη εἰκόνα τοῦ ἐγωκεντρικοῦ ἀνθρώπου, μέ τή διαφορά ὅτι τόν ὀνομάζει «ἀλαζόνα». Γράφει: «Ἐγωκεντρικός ἐπιθυμεῖ νά εἶναι ἀνώτερος ἀπό ὄλους, καί κανένα δέν δέχεται ὡς ἰσάξιο του, καί ὅσο καί ἂν τιμᾶται, ποθεῖ καί ἐπιδιώκει μεγαλύτερη τιμή καί ἔχει τή γνώμη ὅτι καθόλου δέν τιμήθηκε καί ταπεινώνει τούς ἀνθρώπους, ἐνῶ παράλληλα ἐπιθυμεῖ νά τόν τιμοῦν. Ἐγωκεντρικός ἀνθρώπος, ἐκείνους πού τόν τιμοῦν δέν τούς ὑπολογίζει καθόλου, τίς τιμές ὅμως πού αὐτοῖ τοῦ ἀποδίδουν τίς θεωρεῖ μεγάλες»¹.

Τό παράδειγμα τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ

Πόσο εὐγλωττα ὁμιλεῖ γιά τόν ἐγωκεντρικό ἀνθρώπο ἢ συμπεριφορά τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ τῆς παραβολῆς τοῦ Ἀσώτου!

Ἐπιστρέφοντας ἀπό τά κτήματά του, καθώς πλησιάζει στό σπίτι, διερωτᾶται: Τί συμβαίνει; Καλεῖ ἕνα ὑπηρετή νά πληροφορηθεῖ. Καί ἐκεῖνος τοῦ λέει: Ἐδελφός σου ὁ χαμένος, ἐπανῆλθε. Ὁ πατέρας σου γεμάτος χαρά, διότι τόν ἐπιβουλεύει ὑγιῆ, διέταξε καί σφάξαμε «τόν μόσχον τόν σιτευτόν», τό μοσχάρι τό ἐκλεκτό. Καί ἔβαλε τραπέζι ὁ πατέρας σου.

Στό ἄκουσμα αὐτῶν ὁ υἱός ὁ πρεσβύτερος, ὁ δῆθεν μυαλωμένος, ὀργίζεται.

Καί «οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν» (Λουκ. ΙΕ' 28). Ἐκδηλώνει ζηλοτυπία γιά τήν ἐπιστροφή τοῦ ἀδελφοῦ του. Καί ὄχι μόνο αὐτό. Στίς θερμές παρακλήσεις τοῦ πατέρα του νά εὐφρανθεῖ καί αὐτός, τί ἀποκρίνεται; «Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καί οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καί ἐμοί οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετά τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ» (Λουκ. ΙΕ' 29). «Σοῦ δουλεύω τόσα χρόνια. Καί ὅμως δέν μοῦ ἔδωκας μιά φορά ἕνα ἔριφον νά τό φάγω μέ τούς φίλους μου καί νά διασκεδάσω καί ἐγώ».

Εἶναι ὁ πρεσβύτερος υἱός κυριευμένος ἀπό ἰσχυρογνωμοσύνη καί ἀπαιτητικότητα, ἀπό σκληρότητα καί ἀσπλαχνία, ἀφοῦ ἔχει σχηματίσει τήν πιο ὑψηλή καί ἐξωπραγματική ἰδέα γιά τίς ἱκανότητες τοῦ ἑαυτοῦ του. Παρουσιάζεται ὡς ἀνθρώπος ἐργατικός, συντηρητικός, ἐμεταλλευόμενος μέ τόν πιο ἄκαιρο καί ἀσπλαγχνο τρόπο τήν ἀπομάκρυνση τοῦ ἀδελφοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπέδειξε πρὸς τόν πατέρα του ἐπαναστατική συμπεριφορά. Π' αὐτό καί συνεχίζει:

Ἐπίσης «ὁ υἱός σου οὗτος» ἦλθε, ἔθυσας αὐτῷ τόν μόσχον τόν σιτευτόν» (Λουκ. ΙΕ' 30). Ἐκφράζεται γιά τόν ἀδελφό συγκρίνοντάς τον μέ τόν ἑαυτό του χωρίς ἀγάπη καί συμπόνοια. Ἀποδεικνύεται ἐπομένως ὁ πρεσβύτερος υἱός –ἀπό τά ἴδια του τά λόγια καί τή συμπεριφορά– ἀτομιστής καί συμφεροντολόγος. Ἀνθρώπος χωρίς εὐσπλαχνία καί ἀγάπη πρὸς τόν πλησίον, τόν ἀδελφό του. Ἀδιαφορεῖ γιά τούς ἄλλους, ὅποιοι καί ἂν εἶναι αὐτοῖ, ἀκόμη κι ἂν κυλάει στίς φλέβες τους τό ἴδιο αἷμα. Ἀντί νά χαρεῖ γιά τήν ἐπιστροφή τοῦ ἀδελφοῦ του, νιώθει θιγμένος ἀπό τήν ὄλη του συμπεριφορά, ὅταν ἐκεῖνος ἦταν μακριά

ἀπό τό πατρικό σπίτι. Γι' αὐτό καί μέ βεβαιότητα δεχόμαστε ὅτι ἡ διαγωγή τοῦ πρεσβύτερου υἱοῦ ἀπέναντι στόν πατέρα ὑπῆρξε σέ ὅλα ἐγωϊστική καί φίλαυτη –ἐγωκεντρική– ἀλλά καί σκληρή ἀπέναντι στόν ἀδελφό του.

Μέ ἀφορμή ὅλα τά παραπάνω μποροῦμε νά ποῦμε ἡ αἰτία πού ὁ ἄνθρωπος παραμένει στή φυσική κατάσταση τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ πρέπει νά ἀναζητηθεῖ στήν κυρίως ὑπόσταση τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδή τήν ψυχή του. Ἡ ψυχή τοῦ ἐγωκεντρικοῦ νοσεῖ βαριά! Κι αὐτό, γιατί ἡ ψυχή αὐτή βρίσκεται κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τῆς ποικίλης ἁμαρτίας, καί ἔχει μείνει ἔξω ἀπό τήν ἁγιαστική Χάρι τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἐγωκεντρικός ἄνθρωπος μοιάζει μέ τή γῆ τήν ἄκαρπη, τήν πετρώδη καί σκληρή, ἀφοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι ἀνίκανος νά δεχθεῖ τούς σπόρους τῆς θείας ἀληθείας καί ἀγάπης καί νά καρποφορήσει. Ὅπως ἀκριβῶς καί ὁ πρεσβύτερος υἱός τῆς παραβολῆς.

Ὁ ἐγωκεντρισμός ἀποτελεῖ τή ρίζα καί τόν κορμό τῆς ὅλης προσωπικότητας τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου, ἀπ' ὅπου φύονται ποικίλα κλαδιά παθῶν καί νοσηρῶν ψυχικῶν καταστάσεων. Ἔνα ἀπ' αὐτά τά πάθη, πού ἀποτελεῖ συγχρόνως καί τό δεύτερο γνώρισμα τοῦ μεταπτωτικοῦ, φυσικοῦ ἀνθρώπου εἶναι καί ἡ αὐταρέσκεια.

Ἄλλά περὶ αὐτῆς στό ἐπόμενο ἄρθρο.

Ἄρχιμ. **Καλλίστρατος Ν. ΛΥΡΑΚΗΣ**

τ. Ἱεροκήρυκας

Ἱερῶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Σημειώσεις

1. «Ὁ μὲν οὖν ἀλαζών πάντων βούλεται εἶναι μείζων, καί οὐδένα ἑαυτοῦ ἄξιον εἶναι φησί, καί ὅσης ἂν τύχη τιμῆς, πλείονος ἐρᾷ καί ἀντέχεται, καί οὐδεμίαν τετυχηκένα νομίζει, καί διαπτύει τούς ἀνθρώπους, καί τῆς παρ' αὐτῶν ἐφίεται τιμῆς. Ὁ ἀλαζών τούς μὲν τιμῶντας οὐδέν εἶναι νομίζει, τὰς δέ παρ' αὐτῶν τιμὰς μεγάλας εἶναι ψηφίζεται» (Κατά Ματθαῖον ΞΕ' ὁμ. P.G. 58, 623-624).

ΔΥΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Δύο ερωτήματα βασανίζουν αιώνες τώρα τόν ανθρώπινο νοῦ καθώς εκείνος σκέπτεται τήν ἐνανθρώπιση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ἐνός προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδας. Εἶναι ερωτήματα ἐπίμονα καί σπουδαῖα: τό «γιατί» καί τό «πῶς» τῆς Γέννας τοῦ Κυρίου.

Ἀρχίζοντας ἀπό τό πρῶτο ερώτημα, τό γιατί, δέν μπορεῖ νά μήν καταλήξουμε ὅτι κινητήριος δύναμη ἦταν ἡ ἀγάπη πού μεγάλο διδασκαλεῖο τῆς ἦταν καί εἶναι ὁ Γολγοθᾶς. Ἐκεῖ πρέπει νά στρέψουμε ἀμέσως τό βλέμμα μας. Στούς σταυρούς, τοῦ Χριστοῦ καί τῶν δύο ληστῶν, μέ κυρίαρχο στοιχεῖο τήν ἀγάπη Του. Καταλαβαίνουμε πλέον πῶς σκοπός Του ἦταν ἡ πανανθρώπινη σωτηρία, ἀρχῆς γενομένης στόν Κρανίου τόπο, σωσμένος ὁ... ἕνας ληστής. Αὐτά εἶναι τά μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

Τό δεύτερο ερώτημα, τό πῶς βρίσκει τήν ἀπάντησή του στό πρόσωπο τῆς Παναγίας. Καί κάθε γιορτή Τῆς στόν ἐκκλησιαστικό χρόνο θέλει νά μᾶς ὑπενθυμίσει καί αὐτή τήν ἔλευση τοῦ Χριστοῦ. Ἦταν ἡ κλίμακα γιά τήν κάθοδό Του¹, παρέμεινε ἡ συμπαροσάτις Του, τό μητρικό Τῆς φίλτρο ἦταν καί εἶναι μοναδικό.

Ὁ ἄνθρωπος στίς δύσκολες ὥρες τῆς ζωῆς του (πού δέν εἶναι καί λίγες), στρέφει τό βλέμμα του στήν Μάνα καί στό Παιδί τῆς, ἀκουμπᾶ τό πρόβλημά του στήν ἀγάπη τους καί περιμένει τήν ἀπάντησή. Τό «Χαῖρε» στήν Παναγία ἦταν

τό καλύτερο ἄγγελμα τοῦ οὐρανοῦ στήν γῆ, τό ἴδιο χαῖρε περιμένει καί ὁ κάθε πονεμένος, ὁ ἄρρωστος, ἡ νεολαία μας, ὅλοι μας. Ὁ Μεγάλῃς Βουλῆς Ἄγγελος ἀπαντᾶ καί σώζει, γιατί ἀγαπᾶ.

Μέ τήν ἔλευση τοῦ Ἰησοῦ στόν κόσμο μας, πού Ἐκεῖνος ἀπό ἀγάπη ἐπλασε, ἀποκαλύπτεται τό θεϊκό σχέδιο νά σώσει τόν πληγωμένο ἀπό τήν ἁμαρτία ἄνθρωπο. Κλείνει τίς πληγές μας μέ τίς δικές Του στόν Σταυρό πληγές. Ὅτι δέν μπορεῖ νά συλλάβει ὁ ἀνθρώπινος νοῦς τό πράττει ὁ Θεός. Εἶναι ἡ σωτηρία μας, ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπό καταστάσεις πού μᾶς ὑποβαθμίζουν σάν ἐλεύθερα ἄτομα καί λογικά. Μᾶς κάνουν νά κινούμαστε στόν χῶρο τοῦ παράλογου, στόν χῶρο τῆς ἁμαρτίας. Ὅλα αὐτά πρῖν ἀπό τόν Χριστό, πρῖν τήν ἀποκάλυψη τῆς ἀγάπης Του. Τό ὑπόβαθρο τῆς ἐπίγειας παρουσίας Του ἦταν ἡ ἀγάπη, μέ ἀγάπη σκέφθηκε, ἀπό ἀγάπη ἐνανθρωπίστηκε, τήν ἀγάπη δίδαξε, αὐτή τήν ἀγάπη ζήτησε νά ἔχουμε μεταξύ μας καί γιά πάντα.

Ἐπειδή ὁ ἄνθρωπος ἀδυνατεῖ νά συλλάβει τό μέγεθος τῶν γεγονότων πού σχετίζονται κύρια μέ τόν Θεάνθρωπο, ὅσο καί μέ τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο, καταφεύγει σέ ἀπλή τήρηση τῶν Δεσποτικῶν καί Θεομητορικῶν ἐορτῶν, σέ ἐθιμοτυπική ἀνταλλαγὴ δώρων καί εὐχῶν. Χωρίς νά προβληματίζεται, χωρίς νά ἀποφασίζει σωστά, χωρίς νά ἀλλάζει γραμμὴ πλεύσης. Ὅτι δέν μπορούμε νά

κατακτήσουμε, τό ύποτιμοῦμε. Τήν ζωή μας ἔχει σημασία, νά μήν τήν γεμίζουμε μέ ἡμέρες ρουτίνας, μά μέ ἔργα ἱκανά πού θά προσελκύσουν τήν χάρη τοῦ Θεοῦ, γιά νά μᾶς ἐπιβεβαιώσει καί Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅτι «ἡ ζωή εἶναι αὐτή πού λάμπει παντοῦ, ἡ ὁποία καί προσελκύει τήν χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»⁵.

Ἡ Παναγία μας πάντως στάθηκε πραγματικά μέ τήν ζωή Της, τήν ὑπομονή Της, τήν ἀγάπη Της πρόσωπο ἀληθινό καί ἀδιάφουστη ἐπιβεβαίωση τοῦ ὑμολογικοῦ στίχου πῶς Ἐκείνη εἶναι ὄντως «ἡ παρηγοριά στίς θλίψεις μας καί γιὰ τρός στίς ἀρρώστιες μας»⁶. Π' αὐτούς τούς λόγους –καί γιά ἄλλους ἀμέτρητους– ἡ ἀπάντηση στό **πῶς**, μᾶς ὀδηγεῖ στήν Θεόπαιδα Μαριάμ καί ἡ ἴδια μᾶς δίνει ἀπάντηση στό **γιατί** καί μᾶς ὀδηγεῖ στόν Χριστό καί τέλος Ἐκείνος μᾶς ὀδηγεῖ στήν Ἐκκλησία. Ἐκεῖ θά Τόν βροῦμε ἀρκεῖ νά Τόν ἀναζητήσουμε. Ὅλα δείχνουν Χριστό πού ἡ Παναγία Τόν γέννησε, Τόν κρατᾶ στήν ἀγκαλιά καί εἶναι ἡ αἰώνια πρέσβειρά μας. Τά πάντα περνοῦν ἀπό τήν Ἐκκλησία, ἐκεῖ πού βρίσκουμε τό ἀσφαλές καταφύγιο ὅλοι μας, ἀφοῦ εἶναι «ἡ εὐθυμία τῶν στεναχωρημένων, ἡ εὐχαρίστηση τῶν λυπημένων, ... ἡ ἀνακούφιση τῶν ταλαιπωρημένων, ... ἡ ἀνάπαυση τῶν κουρασμένων»⁷. Συμβαίνουν ὅλα αὐτά γιατί ἐκεῖ ὑπάρχει μόνο ὁ Χριστός, ἐκεῖ μόνο Τόν τιμᾶμε σωστά, ἐκεῖ μόνο κηρύττεται, ἐκεῖ χαρίζεται διά τῆς Θείας Εὐχαριστίας καί ἐκεῖ σέ τελική ἀνάλυση μᾶς καλεῖ γιά νά μᾶς ξεκουράσει ἀπό τίς θλίψεις μας καί τίς ἁμαρτίες μας⁸. Νά μᾶς σώσει.

Ἡ Παναγία δέν σώζει, σίγουρα ὁμως ὀδηγεῖ στόν Σωτήρα πού Ἐκείνη ἔφερε

στόν κόσμο μας. Στά ἐρωτήματά μας, **πῶς** καί **γιατί**, ὑπάρχουν ἀπαντήσεις σημαντικές γιατί περιγράφουν πρόσωπα πολύ σημαντικά. Ἄς ἀνοίξουμε τά μάτια –κυρίως τῆς ψυχῆς μας– νά τά δοῦμε καί τά αὐτιά μας νά ἀκούσουμε τά διδάγματα τους.

Ἄρχιμ. **Χρυσόστομος ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΣ**
θεολόγος

Παραπομπές

1. Ἐκείνος Ἕμνος (Γράμμα Γ').
2. Λουκ. α', 28.
3. Ἦσ. 8, 6.
4. Ματθ. ιθ', 19. Ἰωαν. ΙΕ', 12. Γαλ. Ε', 13.
5. Ἰωάννης Χρυσόστομος ΕΠΕ 10, 820-822.
6. Τροπάριο στ' ὠδῆς Μεγ. Παρακλητικοῦ Κανόνα.
7. Ἰωάννης Χρυσόστομος, ὁ.π. 8Α, 322.
8. Βλ. Ματθ. ια', 28.

ΟΣΙΑ ΜΑΡΙΑ Η ΑΙΓΥΠΤΙΑ

Ἡ τιμητική πρόσκληση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου, διά στόματος τοῦ Πρωτοσύγκελλου πατέρα Ἀνθίμου Μαντζουράνη, τόν ὁποῖο καί ἀπό τή θέση αὐτή θερμά εὐχαριστῶ, ἀποτέλεσε γιά μένα πρόκληση νά ἀσχοληθῶ, νά μελετήσω καί ἐμβαθύνω στή ζωή τῆς Ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἐξέχουσα ἀσκητική μορφή στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἀλλά καί ὑψίστο παράδειγμα μετανοίας.

Τῆς Ὁσίας πού ἐνέπνευσε καί στίς μέρες μας ἀκόμα ἐμπνέει καλλιτέχνες, συγγραφεῖς καί μουσουργούς, ὅπως τόν Τζών Τάβενερ, πού ἔγραψε τήν Ὁπερα «Μαρία ἡ Αἰγυπτία», τό 1992.

Τῆς Ὁσίας, πού ὡς Κρητικοί ὀφείλουμε νά γνωρίζουμε, ὅτι ἔδωσε τό ὄνομά της στό ξακουστό φαράγγι τῆς Σαμαριάς, ἀφοῦ ἡ λέξη ἀποτελεῖ συναίρεση τοῦ «Ὁσία Μαρία – Σία Μαρία – Σαμαριά». Στά μισά τοῦ φαραγγιοῦ βρῖσκεται ἕνα ἐγκαταλειμμένο χωριό μέ τό ἴδιο ὄνομα «Σαμαριά». Ἐκεῖ ὑπάρχει ἡ βυζαντινὴ ἐκκλησία τοῦ 14ου αἰῶνα –μέ ἐνδιαφέρουσες τοιχογραφίες– ἀφιερωμένη στήν Ὁσία Μαρία τήν Αἰγυπτία.

Τήν Ε΄ Κυριακή τῶν Νηστειῶν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καί τήν 1η Ἀπριλίου, ἐορτάζεται ἡ μνήμη τῆς Ὁσίας, πού, ἀφοῦ ἔζησε μιά ἐλεύθερη, γεμάτη πάθη ζωή, ἀγγίζοντας τίς πύλες τοῦ ὀλέθρου πνευματικοῦ θανάτου, μετὰ ἀπό ἕνα σημαντικό, στή ζωή της περιστατικό, μετανοιώνει καί ζητώντας τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ἀποτραβιέται στά βάθη τῆς ἐρήμου. Μόνη ἐντελῶς, μακρυνά ἀπ' τόν κόσμο, ἀλλά ἀπόλυτα κοντά στό Θεό, ἔζησε ὑπεράνθρωπα καί ἀπέκτησε ὑπόσταση ἀγγελική.

Ὁ Ἅγιος Σωφρόνιος, Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, συνέγραψε ἕναν βίον μοναδικό γιά τήν Ὁσία. Μέσα ἀπό τήν διήγησή του, μποροῦμε νά συνειδητοποιήσουμε, τί χαρακτηριστικά προτείνει ὁ πατερικός μας λόγος γιά τήν Ἁγία, ἀλλά καί τήν ἐποχή μας.

Πατρίδα της ἦταν ἡ Αἰγυπτὸς τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορα Ἰουστινιανοῦ. Ζώντων τῶν γονέων της, σέ ἡλικία δώδεκα ἐτῶν, τοὺς ἐγκαταλείπει, ἔρχεται στήν Ἀλεξάνδρεια καί ἐπί 17 ἔτη θά ζήσει ὡς πόρνη, χωρὶς, ὅμως νά εἰσπράττει χρήματα, ἀπλῶς ἱκανοποιώντας τό πάθος της.

Κάποτε βλέπει ἀνθρώπους νά

έτοιμάζονται νά πάνε στά Ἱεροσόλυμα γιά τήν έορτή τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ταξιδεύει μαζί τους λοιπόν, ὄχι γιά νά προσκυνήσει, ἀλλά γιά νά άμαρτήσει.

Περιγράφει δέ ἡ ἴδια ρεαλιστικά καί τόν τρόπο πού έπιβιβάστηκε στό πλοιάριο. Καί ὅπως ἡ ἴδια ἀποκάλυψε, κατά τή διάρκεια τοῦ ταξιδιοῦ της δέν ὑπῆρχε εἶδος άσέλγειας, ἀπό ὅσα λέγονται καί δέν λέγονται, τοῦ ὁποίου δέν ἔγινε διδάσκαλος σέ ἐκείνους τούς ταλαίπωρους ταξιδιωτές. Καί στά Ἱεροσόλυμα πού πῆγε κατά τήν έορτή τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, περιφερόταν στους δρόμους «ψυχάς νέων άγρεύουσα».

Φτάνει στόν Ναό τῆς Ἀναστάσεως, καί στήν πόρτα μιá δύναμη τήν έμποδίζει νά εισέλθει. Ἐκεῖ συναισθάνεται τήν άσχήμια τῶν ἔργων της, άρχίζει νά κλαίει καί νά θρηνεῖ, βλέπει τήν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, τῆς ζητᾶ νά τήν άφήσει νά χαιρετήσει τό Ξύλο τοῦ Σταυροῦ καί τῆς ὑπόσχεται ὅτι θά ἔγκαταλείψει τόν κόσμο καί τήν άμαρτία.

Πραγματικά, ἡ Παναγία τῆς επιτρέπει νά προσκυνήσει καί καθοδηγεῖ τά βήματά της στήν ἔρημο τοῦ Ἰορδάνη. 47 χρόνια περνᾶ ἐκεῖ, τρεφόμενη μέ δυόμισι ψωμά καί βότανα τῆς ἔρημου. Τά πρῶτα 17 χρόνια βασανίζόταν ἀπό ἕναν άκατάπαυστο πόλεμο λογισμῶν. Τό ἱμάτιό της σχίσθηκε καί καταστράφηκε καί ἔκτοτε παρέμεινε γυμνή. Καιγόταν ἀπό τόν καύσωνα καί ἔτρεμε ἀπό τόν παγετό.

Ὑστερα ἀπό σκληρό άγώνα, ἔλευθερώθηκε ἀπό τούς λογισμούς καί

τίς ἐπιθυμίες, μπόρεσε καί ὑπερέβη τήν ανθρώπινη φύση καί τίς άνάγκες της, χάρις στή διαρκῆ ἐπίκληση τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί τήν κοινωνία μέ τό Χριστό.

Ἐκείνη τήν περίοδο άσκήτευε σέ ἕνα μοναστήρι ὁ Ἱερομόναχος Ἀββᾶς Ζωσιμᾶς, φημισμένος γιά τά θεῖα του ὁράματα, ὁ ὁποῖος άναρωτήθηκε γιά τό ἄν ὑπῆρχε ἄλλος μοναχός πού θά μποροῦσε νά τόν ὠφελήσει ἢ νά τοῦ διδάξει κάποιον καινούργιον εἶδος άσκήσεως. Ὁ Θεός, γιά νά τόν διδάξει καί νά τόν διορθώσει, τοῦ ἀποκάλυψε ὅτι κανένας ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά φθάσει στήν τελειότητα, ἀλλά μεγαλύτερος εἶναι ὁ άγώνας αὐτός πού βρῖσκεται μπροστά ἀπ' αὐτόν πού ἔχει ἤδη περάσει. Καί στήν συνέχεια τοῦ ὑπέδειξε νά πορευθεῖ σέ ἕνα μοναστήρι πού βρισκόταν κοντά στόν Ἰορδάνη ποταμό, στό ὁποῖο πράγματι κατέφυγε.

Στό μοναστήρι αὐτό ὑπῆρχε ἕνας κανόνας, σύμφωνα μέ τόν ὁποῖο, τήν Κυριακή τῆς Τυρινῆς ἀφοῦ οἱ μοναχοί κοινωνοῦσαν, ἔφευγαν στήν ἔρημο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, γιά νά άγωνισθοῦν κατά τήν περίοδο τῆς Τεσσαρακοστῆς τόν άγώνα τῆς άσκήσεως. Ἐπέστρεφαν δέ στό μοναστήρι τήν Κυριακή τῶν Βαΐων. Εἶχαν ὡς κανόνα νά μήν συναντᾶ κανείς τόν ἄλλο άδελφό στήν ἔρημο καί νά μήν τόν ἔρωτᾶ, ὅταν ἐπέστρεφαν, γιά τό εἶδος τῆς άσκήσεως πού ἔκανε τήν περίοδο αὐτή.

Αὐτόν τόν κανόνα ἐφάρμοσε καί ὁ Ἀββᾶς Ζωσιμᾶς καί πορεύθηκε στήν ἔρημο, ἔχοντας τήν ἐλπίδα νά συνα-

ντήσει κάποιον άσκητή πού θά τον βοηθοῦσε νά φθάσει σέ αυτό πού ποθοῦσε. Πορευόταν προσευχόμενος καί τρώγοντας ἐλάχιστα. Κοιμόταν δέ ὅπου εὐρισκόταν.

Εἶχε περπατήσει μία πορεία εἴκοσι ἡμερῶν ὅταν, κάποια στιγμή πού κάθισε νά ξεκουραστεῖ καί ἔψελνε, εἶδε στό βάθος μία σκιά πού ἔμοιαζε μέ ἀνθρώπινο σῶμα. Στήν ἀρχή θεώρησε ὅτι ἦταν δαιμονικό φάντασμα, ἀλλά ἔπειτα διαπίστωσε ὅτι ἦταν ἄνθρωπος. Αυτό τό ὄν πού ἔβλεπε ἦταν γυμνό, εἶχε μαῦρο σῶμα καί εἶχε στό κεφάλι του λίγες ἄσπρες τρίχες, πού δέν ἔφθαναν πιά κάτω ἀπό τόν λαμό. Ὁ Ἀββᾶς Ζωσιμᾶς ἔβλεπε την Ὁσία Μαρία, τήν ὥρα πού προσευχόταν.

Κατά τήν συνάντηση αὐτή, ἀφοῦ ἡ Ὁσία τοῦ ἀποκάλυψε ὅλη τήν ζωή της, ζήτησε ἀπό τόν Ἀββᾶ Ζωσιμᾶ νά ἔλθει κατά τήν Μεγάλη Πέμπτη τῆς ἐπόμενης χρονιάς, σέ ἕναν ὀρισμένο τόπο στήν ὄχθη τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, γιά νά τήν κοινωνήσει, ὕστερα ἀπό πολλά χρόνια μεγάλης μετάνοιας, πού μεταμόρφωσε τήν ὑπαρξή της.

Πράγματι τή Μεγάλη Πέμπτη τῆς ἐπόμενης χρονιάς, πῆρε μαζί του σέ ἕνα μικρό ποτήρι τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, μερικά σύκα καί χουρμάδες καί λίγη βρεγμένη φακή καί βγήκε ἀπό τό μοναστήρι γιά νά συναντήσει τήν Ὁσία Μαρία. Ἐπειδή ὁμως ἐκείνη ἀργοποροῦσε νά ἔλθει στόν καθορισμένο τόπο, ὁ Ἀββᾶς προσευχόταν στόν Θεό μέ δάκρυα νά μήν τοῦ στερήσει, λόγω

τῶν ἁμαρτιῶν του, τήν εὐκαιρία νά τή δεῖ ἐκ νέου.

Μετά τήν θερμή προσευχή τήν εἶδε ἀπό τήν ἄλλη πλευρά τοῦ Ἰορδάνη ποταμοῦ, νά κάνει τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ, νά πατᾶ πάνω στό νερό τοῦ ποταμοῦ καί νά βαδίζει πρός ἐκεῖνον. Τόν παρακάλεσε νά πει τό Σύμβολο τῆς Πίστεως καί τό «Πάτερ ἡμῶν», τόν ἀσπᾶσθηκε καί κοινωνήσε τῶν ζωοποιῶν Μυστηρίων.

Στήν συνέχεια, ἀφοῦ τόν παρακάλεσε νά ἔλθει καί τό ἐπόμενο ἔτος στό σημεῖο, πού τήν εἶχε συναντήσει τήν πρώτη φορά, ζήτησε τήν προσευχή του.

Τό ἐπόμενο ἔτος, σύμφωνα καί μέ τήν παράκληση τῆς Ὁσίας, ὁ Ἀββᾶς βιαζόταν νά φθάσει «πρός ἐκεῖνο τό παράδοξο θέαμα». Ἀφοῦ βάδισε πολλές ἡμέρες καί ἔφθασε στόν τόπο ἐκεῖνο, ἔψαχνε «ὡς θηρευτής ἐμπειρότατος» νά δεῖ τήν Ὁσία τοῦ Θεοῦ. Ὅμως δέν τήν ἔβλεπε πουθενά. Τότε ἄρχισε νά προσεύχεται στόν Θεό κατανυκτικά. Πά τόν Ἀββᾶ Ζωσιμᾶ ἡ Ὁσία Μαρία ἦταν ἄθικτος θησαυρός, ἄγγελος μέσα σέ σῶμα, πού ὁ κόσμος δέν ἦταν ἄξιος νά τόν ἔχει. Καί προσευχόμενος βρῆκε τήν Ὁσία νεκρή, κείμενη στήν γῆ, μέ τά χέρια σταυρωμένα καί βλέποντας πρός τήν ἀνατολή. Συγχρόνως βρῆκε καί γραφή πού τόν παρακαλοῦσε νά τήν ἐνταφιάσει.

Ἡ Ὁσία κοιμήθηκε τήν ἴδια ἡμέρα πού κοινωνήσε, ἀφοῦ εἶχε διασχίσει σέ μία ὥρα ἀπόσταση τήν ὁποία διήνυσε τό ἐπόμενο ἔτος ὁ Ἀββᾶς Ζωσιμᾶς σέ εἴκοσι ἡμέρες. Τό σῶμα της

είχε αποκτήσει άλλες ιδιότητες, είχε μεταμορφωθεί.

Ένα λιοντάρι τόν βοηθᾷ νά ανοίξει τόν λάκκο καί νά θάψει τήν Όσία, τῆς ὁποίας τόν βίο διηγήθηκε στούς μοναχούς τῆς Μονῆς του, καί ὁ ὁποῖος παρέμεινε στήν συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀκριβές ὑπόδειγμα μετανοίας, ἀλλά καί μοναδικῆς ἀλλαγῆς τρόπου ζωῆς.

Ἡ φράση πού ἄκουσε ὁ Ἀββάς Ζωσιμᾶς, ὅτι «μεγαλύτερος εἶναι ὁ ἀγώνας πού βρίσκεται μπροστά» μᾶς ἐντάσσει σέ μιά πνευματική ἀντιμετώπιση τοῦ κόσμου, καί μᾶς καλεῖ νά συνειδητοποιήσουμε ὅτι ἡ ζωή τοῦ ἀνθρώπου δέν περιορίζεται μόνο στήν ἐπίτευξη ὑλικῶν καί κοινωνικῶν στόχων. Αυτό σημαίνει ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ ἀγώνα καί μάλιστα τοῦ πνευματικοῦ, χρειάζεται νά εἶναι πάντοτε μπροστά μας, γιά νά μπορούμε νά νοηματοδοτοῦμε συνεχῶς τή ζωή μας.

Ἡ Όσία μᾶς δίδει τήν ἐφαρμογή τῆς φωνῆς πού ἄκουσε ὁ Ἀββάς. Ἡ ἁμαρτία δέν ἀπετέλεσε τό τέλος, ἀλλά τήν ἀρχή γιά τήν προσπάθειά της. Μετανόησε, ἐγκατέλειψε τόν κόσμο, νήστεψε, ἔκλαψε, ἀσκήθηκε, πολέμησε, δέν σταμάτησε μέχρι τέλους νά ἀγωνίζεται τόν καλόν ἀγώνα.

Γνώριζε ὅτι ὁ ἀγώνας της εἶχε στάσεις, νίκες, ἀλλά καί συνέχεια. Μετά ἀπό κάθε πνευματική ἐπιτυχία, ἀκολουθοῦσε μεγαλύτερος ὁ πόλεμος τῶν πειρασμῶν, ὅπως χαρακτηριστικά ἡ ἴδια διηγῆται στό συναξάρι της:

«Πίστειπέ με, ἀββά, δεκαεπτὰ χρόνια γύριζα σ' αὐτήν τήν ἔρημο πα-

λεύοντας σάν μέ ἀνήμερα θηρία ἐνώντια στίς παράλογες ἐπιθυμίες».

Ὁ Χριστός, μέσα ἀπό τήν σταυρική Του θυσία καί τήν Ἀνάσταση, μᾶς δίνει τό δικαίωμα νά ἐπανέλθουμε στήν γνήσια κοινωνία μέ τό Θεό. Καί μᾶς καλεῖ μέσα ἀπό τήν μετάνοια, δηλαδή τήν ἀλλαγή τοῦ νοῦ, τοῦ τρόπου σκέψης, δράσης καί ζωῆς, νά ἐναποθέσουμε τήν ἐλευθερία μας στόν Θεό, νά δώσουμε νόημα στή ζωή μας ἀγαπώντας καί νά κάνουμε ἕνα νέο ξεκίνημα μετανοίας. Ἡ ἀσκητική μας παράδοση ὀνομάζει αὐτή τή νέα προσπάθεια «βαλεῖν ἀρχήν μετανοίας» καί μᾶς καλεῖ ἔτσι νά πορευθοῦμε.

Ἐμεῖς μοιάζουμε στήν Όσία Μαρία τήν Αἴγυπτία; Ναι, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι ἄλλες «ἀγάπες», κοσμικές, ἔχουν πάρει πρωτεύουσα θέση στή ζωή μας. Μπορεῖ ἐξωτερικά νά τηροῦμε τίς ἐντολές καί μάλιστα μέ ιδιαίτερη αὐστηρότητα, στήν οὐσία ὁμως τά πάθη μας λειτουργοῦν ὑπερμεγεθυντικά, δηλαδή πάντοτε ὑπάρχει μέσα μας κάτι πού δέν ἐπιτρέπει στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ νά μᾶς ἀγκαλιάσει ὀλοκληρωτικά. Κάτι ἀπό τό δικό μας θέλημα, μᾶς καθιστᾷ ἀπίστους καί δύσπιστους ἐναντι τοῦ Θεοῦ, ὁ πόθος μας γι' αὐτόν διασπᾶται, κάποιες φορές καί ἀπό τίς βιοτικές μέριμνες, ἀλλά καί ἡ ἐλευθερία μας δέν λειτουργεῖ ὅπως θά ἔπρεπε νά λειτουργήσῃ, καθώς δυσκολευόμαστε νά ὑποτάξουμε τόν ἐγωισμό μας καί τήν αἴσθησή ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε τό κέντρο τοῦ κόσμου.

Ἡ Όσία Μαρία ἡ Αἴγυπτία μετα-

νόησε για τόν πρότερο βίο της, τόν ἐγκατέλειψε ἐντελῶς. Μέσα της ἐντυπώθηκε ἡ συντριβή για τό παρελθόν καί ἡ ἀγωνία για τήν κοινωνία μέ τό Θεό. Ἐγκατέλειψε τήν ζωή τοῦ κόσμου, δέν δοκίμασε κἀν τή ζωή τοῦ μοναχισμοῦ, ἀλλά πορεύθηκε ἐν ἐρήμῳ, διότι δέν ἔβλεπε ἄλλο νόημα στή ζωή της, παρά τήν ἐλεύθερη παράδοσή της στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Καί τοῦτο σήμαινε ὅτι πλέον ἄλλο ἀπό τό Θεό δέν εἶχε νόημα γι' αὐτήν, ἡ κοινωνία μαζί Του ἀποτελέσσε τόν μοναδικό λόγο ζωῆς καί ὑπαρξῆς γι' αὐτήν καί αὐτή ἡ κοινωνία τήν ὀδήγησε στήν αἰώνια δόξα ἀπό τήν μία μεριά, ἀλλά καί στήν ἀνάπτυξη αὐτοῦ πού ὀνομάζουμε ὑπέρβαση τῶν παθῶν, σχέση ζωῆς καί κοινωνίας μέ τό Χριστό.

Ἡ Ὅσια μᾶς δείχνει καί τόν δρόμο ὥστε νά μπορέσουμε μέ τήν σειρά μας νά ὑπερβοῦμε τήν ἡδονή καί τήν ὀδύνη της, καθώς εἶναι ξεκάθαρο ὅτι ἡ ζωή τῶν ἀπολαύσεων συνοδεύεται ἀπό πόνο, εἴτε αὐτός εἶναι μέ τήν μορφή τῆς σωματικῆς ἀσθένειας, εἴτε μέ τήν συναισθηματική ἀνισορροπία, εἴτε μέ τήν μή εὐρεση νοήματος στή ζωή.

Μέσα στόν σύγχρονο τρόπο ζωῆς μας, ὁ ὁποῖος θεοποιεῖ τήν ἡδονή μέσα ἀπό τό καταναλωτικό πνεῦμα, πού χυδαιοποιεῖ τά αἰσθήματα καί τήν ἀγάπη, πού καθιστᾷ τόν κόσμο μας ἀνθρωποκεντρικό καί ἐνίοτε δαιμονοκεντρικό, ἡ ἐγκράτεια ὡς πρόταση ζωῆς για τήν ψυχοσωματική ὄντοτητα τοῦ ἀνθρώπου, ὀδηγεῖ στόν θεανθρωποκεντρικό τρόπο

ζωῆς, καθώς ἀποσκοπεῖ ὄχι στό νά μᾶς καταστήσει ἀπόκοσμοις, ἀλλά νά δώσει χῶρο στόν Ἰησοῦ Χριστό νά κατοικήσει στίς καρδιές μας.

Ὁ ἀνθρωποκεντρικός πολιτισμός μας θεοποιεῖ σήμερα τίς ἱκανότητες καί τόν ἐγωισμό τοῦ ἀνθρώπου. Τοποθετεῖ ὡς κέντρο τῆς ζωῆς μας τόν ἑαυτό μας, ἐμεῖς ἀλλάζουμε τόν κόσμο κι ἐμεῖς πρέπει νά ἐλέγχουμε τή ζωή. Γι' αὐτό ὁ σύγχρονος ἀνθρώπος δέν μπορεῖ νά συμβιβαστεῖ μέ τήν ἔννοια τοῦ πόνου, τῆς ἀρρώστιας καί τοῦ θανάτου, δέν μπορεῖ νά συμβιβαστεῖ μέ τήν ἔννοια τῶν γηρατειῶν, δέν μπορεῖ νά συμβιβαστεῖ μέ τήν ἰδέα ὅτι ἡ ζωή θά συνεχιστεῖ καί χωρίς αὐτόν καί κάνει ὅ,τι μπορεῖ για νά κρατηθεῖ νέος, κυρίως ἐξωτερικά.

Γι' αὐτό καί δέν ἀνέχεται τήν ἦττα, γι' αὐτό καί δέν μπορεῖ νά συμβιβαστεῖ μέ τό θάνατο, ἀλλά τόν ξορκίζει σάν ἓνα μεγάλο κακό. Γι' αὐτό δέν μπορεῖ νά ἀνεχθεῖ τόν ἄλλον στήν οἰκογένεια, τόν ἐπαγγελματικό χῶρο, τήν κοινωνία. Γι' αὐτό δέν μπορεῖ νά δεῖ στό πρόσωπο τοῦ ὁποιοῦδήποτε ἄλλου, τόν ἀδελφό του, για τόν ὁποῖο ὁ Χριστός πέθανε, καθώς ἔχει ὡς κέντρο τῆς ζωῆς του τόν ἑαυτό του καί τίς ἐπιθυμίες του, τίς ἱκανότητές του, τά χαρίσματά του, μέ ἀποτέλεσμα νά μὴ ἐνοχλεῖται ἂν ἀδικεῖται ὁ ἄλλος, νά μὴ θυσιάσει κάτι ἀπό τά συμφέροντά του, νά μὴ σταματᾷ μπροστά σέ τίποτε, ἀρκεῖ νά ἱκανοποιήσει τό ἐγώ του.

Ἡ θεανθρωποκεντρική πρόταση ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως βιώνεται στά πρόσωπα τῶν Ἁγίων, μᾶς

ὑποδεικνύει ὅτι μόνο διά τῆς ἀγάπης ἔχει νόημα ἡ ζωή. Ἡ Ὁσία Μαρία ἀγάπησε τόν Θεό, ἐγκατέλειψε τά πάντα, ἐμπιστεύθηκε τόν ἑαυτό της στήν χάρη Του καί τήν ἀγάπη Του καί ἔλαβε ὡς δῶρο τήν μακαριότητα καί σ' αὐτή καί στήν ἄλλη ζωή.

Ἡ ἀγάπη γιά τό Θεό περνᾷ γιά ὅλους μας πού ζοῦμε στόν κόσμο, μέσα ἀπό τήν ἀγάπη γιά τόν συνάνθρωπο. Αὐτή ἡ ἀγάπη ἐκδηλώνεται μέσα ἀπό τήν ἀνοχή, μέσα ἀπό τό «ἀλλήλων τά βάρη βαστάζετε», μέσα ἀπό τήν ἐλεημοσύνη, τήν ὑπομονή, τήν ταπείνωση καί τήν αἴσθηση ὅτι ἡ κοινωνία μέ τόν Θεό δίνει νόημα στή ζωή ὄλων. Ὁ καθένας μας εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Αυτό σημαίνει ὅτι ὁ ἄλλος εἶναι ἡ ἀφετηρία γιά τή δική μας σωτηρία, ἀλλά καί μακαριότητα. Ἡ εὐτυχία περνᾷ μέσα ἀπό τή διακονία τοῦ ἄλλου καί ὁ ἑαυτός μας νοηματοδοτεῖται ὅταν παλεύει νά ἀγαπήσει τό Θεό καί τόν διπλανό του.

Ἄρα, αὐτή ἡ αἴσθηση τῆς αὐτάρκειας, τῆς ἀτομικότητας πού μᾶς διακρίνει συνήθως, δέν ἔχει σχέση μέ τόν τρόπο τῆς Ἐκκλησίας. Παλεύω ὄχι μόνο γιά μένα, ἀλλά καί γιά τούς ἄλλους. Δέν μοῦ ἐπιτρέπεται νά εὐτυχῶ καί νά ἀδιαφορῶ γιά τήν εὐτυχία τῶν ἄλλων. Καί αὐτή ἡ εὐτυχία δέν εἶναι τόσο ὕλική, ὅσο νά λειτουργεῖ πνευματικά ὁ πλησίον μου, νά πιστεύει καί νά ἀγωνίζεται καί ὁ ἴδιος νά βρεῖ λύση στά ἐρωτήματα τῆς ὑπαρξης, νά ζεῖ καί νά μὴν πεθαίνει αἰώνια!

Ἡ Ὁσία Μαρία ἡ Αἰγυπτία, ἐνσαρκώνοντας τό θεανθρωποκεντρι-

κό πρότυπο τῆς Ἐκκλησίας, μᾶς μιλά γιά τόν φωτισμό ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ὡς τόν στόχο τῆς ζωῆς της:

«Δέν σηκωνόμουν ἀπό τή γῆ κι ἂν ἀκόμη συνέβαινε νά περνῶ κι ὀλόκληρο εἰκοσιτετράωρο σ' αὐτή τή στάση, μέχρις ὅτου μέ ἔλουζε μέ τή λάμψη του τό γλυκύ ἐκεῖνο φῶς κι ἔδιωχνε τελείως τούς λογισμούς πού μ' ἐνοχλοῦσαν».

Καί ὅπως κλείνει χαρακτηριστικά τήν διήγησή του γιά τήν Ὁσία Μαρία ὁ Ἅγιος Σωφρόνιος, Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ἅς εἶναι καί ἡ δική μας εὐχή ἀπόψε:

«Ὁ Θεός πού πραγματοποίησε μεγάλα καί θαυμαστά γεγονότα, πού ἀνταμείβει μέ πολύ μεγάλες δωρεές ὅσους ἐλπίζουν σ' Αὐτόν, ἅς μᾶς ἀξιώσει νά βρεθοῦμε καί νά ταχθοῦμε μέ τό μέρος τῆς Μαρίας, αὐτῆς τῆς μακαρίας, μαζί μέ ὅλους ὅσοι Τόν εὐαρέστησαν ἀνά τούς αἰῶνες μέ τήν θεωρία καί τήν πράξη».

Ἄναστασία

ΔΡΑΝΔΑΚΗ-ΜΑΡΙΝΑΚΗ

Νομικός – Συμβολαιογράφος

Τοῦ Νυμφίου

Ἡ ἀνεκλάλητη Δόξα ἐνδεδυμένη τὴν ἄκρα ταπείνωση. Ὁ Ἐλκόμενος πρὸς τὴν ἔσχατη Ὀδύνη. Μυστήριον Μέγα καὶ τό ζητούμενο ἀπερινόητο. Ἐκεῖνος πορεύεται, ἄνευ ὄρων καὶ ὁρίων, παραδομένος στὴ Βούληση τοῦ ἐν οὐρανοῖς Πατρός.

Εἶναι ὁ Ἄπαθής. Ἄνευ ἐργῆς ἢ χοϊκῆ ἐξάρτηση στὴν παροχή τοῦ μοναδικοῦ δικαϊώματος τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου· τὴν μετοχή στὴν θέωση. Ἄποκλειστικὴ δυνατότητα, ἢ κατακόρυφη ἀναζήτηση, ἀγωνία καὶ ὄραμα ὁλόφωτο τῶν ὠραίων ψυχῶν.

Συνακόλουθη ἡ ἐκδαπάνηση στὴν δυναμικὴ τῆς Ἀγάπης, μέσ' ἀπὸ τὴν πυκνὴ τῆς πίστεως ἀποδοχή. Ἡ συγκρότηση συνόλου τοῦ ἀνθρώπου στὴν ἰσορροπη στάση τοῦ πνεύματος. Πικρὴ ἢ γεύση τῆς «χολῆς», γλυκὺ τό ἀνάβρυσμα τῆς χάριτος.

Κι ἐσύ νά μαζεύεις στοὺς μυστικούς Κήπους τὴν εὐωδία τῆς ἀθέατης Ἄνοιξης, ἀναφορὰ στὸν Ἠγαπημένο. Ψυχὴ κεκαθαρμένη, ἐσαεὶ συγκλίνοια ὡς ταπεινὴ χρυσαλλίδα στό δικό Του Φῶς, ἄκου:

«Ἴδου ὁ Νυμφίος ἔρχεται...»

Ἡ Νύχτα βαθειά...

«Πῶς νά σταθοῦμε στὴν ὀροφὴ τῶν ὄντων,

μέ χίλια τῶν πουλιῶν φτερουγίσματα

τοῦ Ἐσχατου νά νιώσουμε τό ρίγος;»

Ἡ Ἐγγήγορη, ἀρραγῆς στὴν ἐπάρκεια τῆς λυχνίας.

Καταφυγὴ, τό Ἐλεος...

Αἰκατερίνα Μοναχή

Στήν ἀποκαθήλωση

«Ἔως πότε πενθήσει ἡ γῆ, καί πᾶς χόρτος τοῦ ἀγροῦ ξηρανθήσεται ἀπό κακίας τῶν ἀνθρώπων».

Μεγάλη Παρασκευή σήμερα καί ὁ νοῦς ταξιδευτής καί προσκυνητής συνάμα περπατεῖ στά καλντερίμια τῆς Ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ. Ὀχλοβοή καί ἀναταραχή μεγάλη. Κόσμος πηγαινοέρχεται ἔρμαιος στίς δημαγωγικές παροτρύνσεις τῶν ἀρχόντων του. Πάνω στόν λόφο τοῦ Γολγοθᾶ τό νεκρό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, αἰκίζει τό νοῦ, προκαλεῖ τό συναίσθημα, τά μάτια δακρῦζουν. Ποῦ οἱ μαθητές, ποῦ ὁ Πέτρος, ποῦ οἱ εὐεργετηθέντες, ποῦ ὁ φίλος ὁ Λάζαρος, ποῦ τά ὠσανά; Μόνο ἡ μάνα καί κάποιες ἄλλες γυναῖκες κι ἐκεῖνες μακρόθεν. Ἐκεῖνος μόνος μεταξύ δύο ληστῶν. Καί ἡ ἐκκλησία ἀνά τούς αἰῶνες μελωδεῖ «*εὐσυνπάθητον θρηνον*». *οἶμοι, γλυκύτατε Ἰησοῦ*» Σύ ὁ Θεός τῶν δυνάμεων «ὁ ἐτάζων, νεφρούς καί καρδίας» πού ἐνέπλησες τήν Ἰουδαία θαυμάτων, πού ἀνέστησες τούς νεκρούς, πού εἶσαι ὁ λυτρωτής τοῦ κόσμου, καρφωμένος σήμερα πάνω στό Σταυρό; «*Φοβερόν καί πα-*

ράδοξον μυστήριον σήμερον ἐνεργούμενον καθορᾶται». Κι ὁμως ἀπό κεῖ πάνω καί πάλιν ἀκούεται ἡ γλυκειά φωνή σου παρηγορητική, γεμάτη ἀγάπη καί συμπόνια πρὸς τόν καθένα μας. «*Θάρσει τέκνον ἐγώ νενίκηκα τόν κόσμον*». Καί μᾶς δείχνει τόν πόνο ὡς τό σημάδι τῆς χαρᾶς. Τό θάνατο Του ὡς τό γλυκοχάραμα τῆς ζωῆς. Τό Σταυρό Του ὡς τήν προϋπόθεση τῆς Ἀνάστασης. Νά εἶναι ἄραγε ὁ Σταυρός τό ἀποτέλεσμα τῆς ἀνθρώπινης ἐμπάθειας καί τοῦ μίσους, ἢ ἡ ἄκρα συγκατάβαση καί ταπείνωση τοῦ βασιλέως τῆς δόξης;

ᾠ ναί! Σεβασμιώτατε, ἀγαπητοί ἀδελφοί,

Ὁ Σταυρός εἶναι ἡ ὁδός πού ὁ Θεός διάλεξε γιά νά ἔρθει στους ἀνθρώπους καί οἱ ἄνθρωποι νά πᾶνε στόν Θεό. Πρόκειται γιά ἕνα δρόμο ὀδύνης, δρόμο ἐπίπονο καί τραγικό, ἀλλά ἀληθινό καί γνήσιο. Ὁ Θεός πάνω στό Σταυρό αὐτοαποκαλύπτεται καί αὐτοπαραδίδεται ὡς ἀδύνατος καί ἀνυπεράσπιστος, πτωχός καί ἐπαίτης. Αὐτό εἶναι ὁμως «ἡ μωρία» καί τό «σκάνδαλο», τό μέγα παράδοξο καί ὁ μέγας πειρασμός πού προκαλεῖ τόσο τήν ἀνθρώπινη εὐσέβεια ὅσο καί τόν ἀνθρώπινο λόγο. Ἀλλά συγχρόνως, αὐτό εἶναι τό θαῦμα καί

* Λέχθηκε κατὰ τόν Ἑσπερινό τῆς Ἀποκαθλώσεως (29.3.2010) στόν ἱ. Μητροπολιτικό ναό Ρεθύμνου.

ή σοφία τοῦ Θεοῦ, ή μαρτυρία, ή ἐλπίδα καί ή δύναμη πού ἀνοίγει διεξόδους στά ἀδιέξοδα τοῦ κόσμου, πού δέν καταργεῖ, ἀλλά ἀπελευθερώνει, πού δέν ἀναιρεῖ, ἀλλά σώζει τήν ἱστορία. Ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ εἶναι τό μυστήριο «τῆς ἀήττητης ἀδυναμίας τοῦ Θεοῦ». Εἶναι ή ἀγαπητική ἀπάντηση καί ὁ μανικός ἔρωτας τοῦ Θεοῦ στήν τρέλα τοῦ ἀνθρώπου νά διαλέγει τό θάνατο στήν προσπάθειά του γιά νά ζήσει. Εἶναι ή κρίση τῆς κρίσεώς μας. Ἀλλά μέ ποιές ἐμπειρικές βεβαιότητες, μέ ποιές πνευματικές προσεγγίσεις, νά μιλήσουμε γιά τό μυστήριο τοῦ Σταυροῦ στόν ἀνθρώπο τῆς ἐποχῆς μας ὅπου ή ἀλόγιστη κατανάλωση ἀποτελεῖ κανόνα ζωῆς καί ή εὐζωία τῆς διαφημιστικῆς προπαγάνδας μοναδικό στόχο καί ὄνειρο;

Τά ὅσα ἄρρητα κατορθώνει νά πεῖ ή Ἐκκλησία στίς ἀκολουθίες της μοιάζουν ἀκατανόητα, πού ὅμως ἀποτελοῦν τή μόνη ἐλπίδα τῆς καθημαγμένης μας ζωῆς.

Ἀδελφοί μου, σήμερα Μ. Παρασκευή ἀφήνω τή σκέψη μου ν' ἀπλωθεῖ στίς διαστάσεις τοῦ παγκόσμιου Γολγοθᾶ καί νά γίνει μέτοχος τοῦ ἀγώνα καί τῆς ἀγωνίας τοῦ πόνου καί τῶν δακρύων τοῦ κάθε ἀνθρώπου «ὑπέρ οὔ Χριστός ἀπέθανε». Τῆς ὀδύνης καί τῆς θλίψης πού δοκιμάζουν συνάνθρωποι μας ἐξ αἰτίας τοῦ μίσους, τῆς κακίας, τῆς ἐλλείψεως ἀλληλεγγύης καί φιλανθρωπίας. Πολλές φορές ἐν ὀνόματι τοῦ συμφέροντος, τῆς ἐκμετάλλευσης, τοῦ ἀθέμιτου πλουτισμοῦ. Ἀγνοώντας τό μήνυμα πού ἐκπέμπει ὁ λυτρωτής πάνω

ἀπό τό Σταυρό. Τό μήνυμα τῆς ἀγάπης, τῆς συγγνώμης, τῆς καταλλαγῆς. Ἀγνοώντας ὅτι ή ἀγάπη οὐδένα μισεῖ, οὐδένα λαιδορεῖ, οὐδένα κατακρίνει, οὐδένα λυπεῖ, οὐδένα βδελύσσεται, οὔτε πιστό οὔτε ἄπιστο, οὔτε ξένο οὔτε ἁμαρτωλό, ἀλλά συμπάσχει περισσότερο γιά τούς κακούς καί ἁμαρτωλούς μιμουμένη τόν Χριστό, ὁ ὁποῖος καρφωμένος πάνω στό Σταυρό παρακαλεῖ γιά τούς ἐχθρούς Του. Ὅχι θεωρίες καί γνωσιολογικά ἀξιώματα, ὄχι πολιτικές κορῶνες καί ἀνούσιες ὑποσχέσεις. Ἀλλά δέχεται θεληματικό θάνατο. Ἐξευτελίζεται, ὑποφέρει καί πεθαίνει τελικά πάνω στό Σταυρό. Αὐτή ή ἐκούσια ταπείνωσή του εἶναι τελικά καί ή ἀήττητη δύναμη Του. Ὁ Σταυρός γίνεται σύμβολο καί ὄπλο κατά τοῦ διαβόλου καί τοῦ θανάτου.

Ἴδού τό μήνυμα τῆς σωτηρίας, τό μήνυμα τῆς χαρᾶς, τό μήνυμα τῆς ἐλπίδας. Εἶναι ἀλήθεια πώς ποτέ ὁ ἀνθρώπος δέν ἔδειξε τόσο μίσος πρὸς τόν Θεό ὅσο ὅταν τόν ἀνέβαζε στό Σταυρό καί ποτέ ὁ Θεός δέν ἔδειξε τόση ἀγάπη πρὸς ἐμᾶς, ὅσο ὅταν ἐξευτελιζόμενος ἐδέχετο σιωπῶν τόν Σταυρό. Ἐσιώπα στούς κολαφισμούς, ἐσιώπα στά ραπίσματα, ἐσιώπα στόν πόνο τοῦ ἀκάνθινου στεφάνου, στούς ἥλους, καί ὁμιλεῖ πότε; Στό μνήσθητι τοῦ ληστῆ. Οἱ ἀνθρώποι ἤθελαν ἓνα Θεό θνητό, ἀλλά ἐκεῖνος μέ τήν ἀνάστασή Του χαρίζει στόν καθένα μας ὅτι πολυτιμότερο ὅ,τι ὠραιότερο ποθοῦμε στά βάθη τῆς ὑπάρξεώς μας, τήν ἀνάσταση τοῦ σώματος καί τῆς ψυχῆς. Ὁ ὑμνωδός τῆς Ἐκκλησίας μας θαμπωμένος ἀπό

αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἀπεριόριστη φι-
λανθρωπία τοῦ Σωτήρα μας καὶ συ-
γκλονισμένος ἀπὸ τὴν ἄφατη ἀγάπη
δοξολογεῖ τὸν Θεάνθρωπο μὲ ὕφος
θριαμβευτικό «Ἐσταυρώθης δι' ἐμέ,
ἵνα ἐμοὶ πηγᾶσης τὴν ἄφραση, ἐκεντή-
θης τὴν πλευράν, ἵνα κρονονοῦς ζωῆς
ἀναβλύσης μοι».

Ἀδελφοί μου!

Τό πανακήρατο σῶμα τοῦ Λυτρω-
τοῦ μας ἤδη κατέβηκε ἀπὸ τό Σταυρό
ἐνειλήθη σινδόνι καθαρᾷ. Ὁ Ἰωσήφ
ὁ ἀπὸ Ἀρμαθαίας καὶ ὁ Νικόδημος
έτοιμάζουν τὰ τῆς ταφῆς, τό κενό
μνημεῖο περιμένει ἀνοικτό νά δεχθεῖ
τόν ἀνίδεο νεκρό. Ἐλάτε «ψυχαῖς κα-
θαραῖς καὶ ἀρροπώτοις χεῖλεσι» μυ-
ροφόρων ἀναλαβόντες τάξιν νά γί-

νομε μέτοχοι καὶ τῆς ταφῆς. Νά λα-
ξεύσουμε τίς πέτρινες καρδιές μας
γιά νά δεχθοῦμε τό πανακήρατο
σῶμα. Μὴν λυπεῖσθε, ἡ ροδοαυγὴ τῆς
Ἀναστάσεως δέν θ' ἀργήσει.

Ὁ Χριστός μᾶς βεβαιώνει ὅτι ἡ
«λύπη ὑμῶν εἰς χαράν γενήσεται».

Ἀκοῦστε μόνο τὴν παράκλησή του
«ᾧ φίλοι, ὁρᾶτε, μηδεὶς ὑμᾶς χωρίσει
μου φόβος... Εἰ οὖν ὑμεῖς φίλοι μου
ἐστέ, ἐμέ μμειῖσθε, μείνατε ἐν ἐμοί, ἵνα
βότρυν φέρητε... Ἐγὼ γάρ εἰμι τῆς
ζωῆς ἡ ἄμπελος».

Πρωτοπρ. Δημ.
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ
θεολόγος

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Νέος Πατριάρχης Σερβίας

Τήν 22α Ίανουαρίου 2010 ή Ίερά Σύνοδος τής Ήκκλησίας τής Σερβίας άνέδειξε σέ διαδοχή τοῦ έκδημήσαντος τήν 15/11/2009 Πατριάρχον Παῦλου τόν Ήπίσκοπο Νίσσης κ. Ειρηναίο. Ή έκλογή έγινε μέ κλήρωση μεταξύ τών τριών ὑποψηφίων.

Ή πρώτη ένθρονιση έγινε τήν έπομένη στόν ιερό καθεδρικό ναό τοῦ Άρχαγγέλου Μιχαήλ Βελιγραδίου.

Ή Κάρα τοῦ Άγίου Παντελεήμονος στό Ρέθυμνο

Τήν 25ην Ίανουαρίου 2010 μεταφέρθηκε άπό τήν Ίερά Μονή Παναχράντου Άνδρου ή τιμ. Κάρα τοῦ Άγίου ένδόξου Μεγαλομάρτυρος καί Ίαματικού Παντελεήμονος στήν πόλη μας. Τό ιερό λείψανο έτέθη σέ προσκύνηση μέχρι τής 27 τιμ. καί πολλοί πιστοί προσήλθαν πρós εὐλογίαν καί άγιασμό, ένώ έγιναν πολλές ιερές άκολουθίες καί θείες λειτουργίες στόν ι. ναό τοῦ Άγίου Παντελεήμονος Ήπισκοπείου, όπου καί φιλοξενήθηκε.

Πολιτιστικό Πνευματικό Κέντρο Γαράζου

Τήν 7η Φεβρουαρίου 2010 έγιναν τά έγκαίνια τοῦ Πολιτιστικοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, Θεμιστοκλῆς Μαρκάκης στό Γαράζο Μυλοποτάμου. Ή εκδήλωση συνέπεσε μέ τή συμπλήρωση 30 χρόνων τοῦ Πολιτιστικοῦ Συλλόγου Γαράζου καί τιμήθηκε ή μνήμη καί ή προσφορά τοῦ Προτοπρεσβυτέρου τοῦ Οίκουμενικοῦ Θρόνου Θεμιστοκλῆ Μαρκάκη (+2005). Τόν Άγιασμό τών εγκαινίων έτέλεσε ό Ήγούμενος τής Ίεραῶς

Μονῆς Άρκαδίου Άρχιμ. Μύρων Καλαϊτζίς. Παρευρέθησαν ή Βουλευτής Ρεθύμνης κ. Όλγα Κεφαλογιάννη, οί Άντινομάρχες κ. Μανώλης Σταυρακάκης καί κ. Πάννης Νικολοῦδης, ό Δήμαρχος Κουλούκωνα κ. Δημήτρης Κόκκινος κ.ά. έπίσημοι καί πλήθος κόσμου.

Συνεδρία τής Ίεραῶς Συνόδου

Ή Ίερά Ήπαρχιακή Σύνοδος τής Ήκκλησίας Κρήτης συνεδρίασε ὑπό τήν προεδρία τοῦ Σεβ. Άρχιεπισκόπου κ.κ. Ειρηναίου τήν 8η Φεβρουαρίου 2010 καί άσχολήθηκε μέ θέματα τής άρμοδιότητάς της. Στό Άνακoinωθέν πού εξέδωσε σημειώνεται: «Ή Ίερά Σύνοδος κατανοώντας τήν άγωνία πού βιώνουν οί άνθρωποι τής Μεγαλονήσου έξαιτίας τής παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, εκφράζει τή συμπαράστασή της, ιδιαίτερα στούς οικονομικά έμπεριστάτους. Καλεϊ δέ όλους νά ένώσουμε τίς δυνάμεις μας καί νά άγωνιστοῦμε μέ ταπείνωση καί έλπίδα στόν Κύριο Ήησοῦ Χριστό για νά διέλθουμε δυνατότεροι. Ή Ίερά Σύνοδος μέ άφορμή τήν έναρξη σέ λίγες μέρες τής κατανυκτικῆς περιόδου τής Άγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστής εϋχεται στόν πιστό λαό τής Μεγαλονήσου νά διέλθουμε όλοι μέ μετάνοια καί προσευχή τήν επικείμενη περίοδο καί νά άξιωθοῦμε νά έορτάσουμε μέ χαρά τήν Άνάσταση τοῦ Κυρίου μας».

Ίερόσυλοι στήν Άξό Μυλοποτάμου

Τήν 8η Φεβρουαρίου 2010 άγνωστοι δράστες διέρορηξαν τόν Ίερό Ναό τοῦ Άγίου Άθανασίου Πατελάρου στήν Άξό Μυλο-

ποτάμου και άφαιρσαν τά άφιερώματα τών πιστών, καθώς και τήν λειψανοθήκη μέ ιερό λείψανο του Άγίου. Οί κάτοικοι τής Ένορίας ήσαν άνάστατοι από τήν ιεροσουλία αυτή και έκαναν έκκληση προς τούς δράστες νά επιστρέψουν τό ιερό λείψανο. Λίγες ήμέρες άργότερα τουτο άνευρέθη.

Έκδήλωση για τήν οικογένεια

Τήν 20ή Μαρτίου 2010 πραγματοποιήθηκε στό Ώδειο Ρεθύμνου έκδήλωση για τήν Οικογένεια (δέυτερη τής σειράς), πού διοργάνωσαν ή Έερά Μητρόπολή μας και ό Ώδοντιατρικός Σύλλογος Ρεθύμνου. Στή διάρκειά της ή κα Λωρέττα Θωμαΐδου, Παιδίατρος-Άναπτυξιολόγος, Έπίκουρη Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Άθηνών, άνέπτυξε τό θέμα «Πρώμη άνίχνευση διαταραχών τής άνάπτυξης του παιδιου μέ ειδική δοκιμασία», ό κ. Έμμανουήλ Μανωλάκος, Γενετιστής, τό θέμα «Νέες τεχνολογίες: Μοριακές κυτταρογενετικές τεχνικές για τή διερεύνηση παιδιών μέ πνευματική καθυστέρηση και συγγενείς άνωμαλίες» και ό κ. Βλάσιος Τομαράς, Άναπληρωτής Καθηγητής Ψυχιατρικής Πανεπιστημίου Άθηνών, τό θέμα «Η οικογένεια διαπλάθει άκόμη ύγιεις πολίτες; Τά χαρακτηριστικά τής λειτουργικής οικογένειας». Άκολούθησε ένδιαφέρουσα συζήτηση επί τών παραπάνω θεμάτων.

Όμιλία για τήν Όσία Μαρία τήν Αίγυπτία

Τήν 22α Μαρτίου 2010 πραγματοποιήθηκε έκδήλωση στό Βιβλιοπωλείο τής Ί. Μητροπόλεως μας, στή διάρκεια τής οποίας όμιλησε ή κα Άναστασία Δρανδάκη-Μαρινάκη, Νομικός-Συμβολαιογράφος, μέ θέμα: «Όσία Μαρία ή Αίγυπτία, ύπόδειγμα μετανοίας».

Ή 25η Μαρτίου στό Ρέθυμνο

Μέ λαμπρότητα γιορτάστηκαν και στό Ρέθυμνο τήν 25η Μαρτίου 2010 ό Εύαγγελισμός τής Θεοτόκου και ή έθνική επέτειος τής Παλιγγενεσίας του 1821. Έπίκεντρο τών έκκλησιαστικών τελετών ήταν ό πανηγυρίζων Ί. Ναός τής Κυρίας τών Άγγέλων τής πόλεως μας, όπου ένώπιον πυκνου έκκλησιάσματος τόν θεϊον λόγον εκήρυξε ό Πρωτοπρεσβύτερος Νικόλαος Πολάκης, Γεν. Άρχιερατικός Έπίτροπος. Άκολούθησαν ή επίσημη Δοξολογία στόν Ί. Μητροπολιτικό Ναό τών Εισοδίων τής Θεοτόκου, παρουσία του εκπροσώπου τής Κυβερνήσεως κ. Κώστα Μαθιουδάκη, Γεν. Γραμματέα του Έπουργείου Περιβάλλοντος, τών Βουλευτών κ. Μανώλη Όθωνα και κ. Όλγας Κεφαλογιάννη, του Νομάρχη κ. Γεωργίου Παπαδάκη, του Δημάρχου κ. Γεωργίου Μαρινάκη και άλλων επισήμων. Στή συνέχεια έψάλη Έπιμνημόσυνη Δέηση και έγινε κατάθεση στεφάνων στό μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη και άκολούθησε παρέλαση μαθητών και στρατιωτικών τμημάτων στήν κεντρική λεωφόρο τής πόλεως μας.

Ή Μεγάλη Έβδομάδα και τό Άγιο Πάσχα

Μέ κατάνυξη και μεγάλη προσέλευση πιστών στίς ιερές άκολουθίες τιμήθηκε ή Μεγάλη Έβδομάδα και γιορτάστηκε τό Άγιο Πάσχα στίς ιερές Μονές και τίς Ένορίες τής Έεράς Μητροπόλεως μας. Έπειτα από πρόσκληση του Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου μας κ.κ. ΑΝΘΙΜΟΥ φιλοξενήθηκε σ' αυτήν ό Σεβασμιωτάτος Μητροπολίτης Ήλιουπόλεως κ.κ. ΘΕΟΔΩΡΟΣ (του Πατριαρχείου Άλεξανδρείας), ό όποιος:

α) προέστη τής Θείας Λειτουργίας του Άγ. Ίωάννου του Χρυσοστόμου τής Κυριακής τών Βαΐων (28/3) στόν ιερό ένοριακό ναό Άγ. Γεωργίου Καλλιθέας και τής

Πασχαλινής Θείας Λειτουργίας του ἱεροῦ Χρυσοστόμου (4/4) στὸν ἱερό Μητροπολιτικό ναὸ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Ρεθύμνου.

β) Προέστη τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγ. Βασιλείου (1/4) στὸ Καθολικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρσανίου καὶ τοῦ Μεγάλου Ἑσπερινοῦ τοῦ Πάσχα καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Σαββάτου (3/4) στὸν ἱερό ἑνοριακό ναὸ Κοιμήσεως Θεοτόκου Μασταμπᾶ.

γ) Προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας τῶν Προηγουμένων Δώρων τῆς Μεγάλης Δευτέρας (29/3) στὸν ἱερό ἑνοριακό ναὸ Ἁγίας Φωτεινῆς Κουμπέ, τῆς Μεγάλης Τρίτης (30/3) στὸν ἱερό ναὸ Ἁγ. Ἀναργύρων Περιβολίων καὶ τῆς Μεγάλης Τετάρτης (31/3) στὸ Καθολικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγ. Εἰρήνης.

δ) Ἐχοροστάτησε κατὰ τὶς ἀκολουθίες τοῦ Νυμφίου στὸν ἱερό Μητροπολιτικό ναὸ (28/3), στὸν ἱερό ἑνοριακό ναὸ Ἁγ. Κωνσταντίνου Ρεθύμνου (29/3), στὸν ἱερό ἑνοριακό ναὸ Ἁγ. Τεσσάρων Μαρτύρων Ρεθύμνου (30/3) καὶ στὸν ἱερό ἑνοριακό ναὸ Κυρίας τῶν Ἀγγέλων Ρεθύμνου (31/3)

ε) Ἐχοροστάτησε κατὰ τὸ Μικρὸ Ἀπόδειπνο καὶ προέστη τοῦ Ἁγίου Εὐχελαίου τῆς Μεγάλης Τετάρτης (31/3), κατὰ τὴν ἀκολουθία τῶν Ἁγίων Παθῶν (1/4), κατὰ τὶς Μεγάλες Ἑῶρες καὶ τὸν Ἑσπερινὸ τῆς Ἀποκαθλώσεως τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς (2/4), κατὰ τὸν Ὅρθρο τοῦ Μεγάλου Σαββάτου καὶ τὴν πανυχίδα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου (4/4) στὸν ἱερό Μητροπολιτικό ναὸ Ρεθύμνου.

στ) Προέστη τοῦ Μεγάλου Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς λιτανεύσεως τῆς Ἀναστάσεως ἀνά τὴν πόλη, εὐλόγησε τὰ πασχαλινὰ ἀβγά καὶ δέχθηκε τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα στὴν αἴθουσα τελετῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου (4/4).

Σημειώνομεν ὅτι τὸν Θεῖον Λόγο κατὰ τὸν Ἑσπερινὸ τῆς Ἀποκαθλώσεως (2/4) ἐκήρυξεν ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Δημήτριος Χριστοδουλάκης, θεολόγος.

Παγκρήτια Θεολογικὴ Ἡμερίδα

Τῆ 10ῃ Ἀπριλίου 2010 ὁ Παγκρήτιος Σύνδεσμος Θεολόγων ἐπραγματοποίησε Θεολογικὴ Ἡμερίδα στὸν ἱ. Μητροπολιτικό ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, Ἀρχαλοχωρίου. Μετὰ τὴν Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία, ὁ Πρωτο/ρος Ἀδαμάντιος Αὐγουστίδης, ἐκλεγμένος Ἀναπληρωτῆς Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀνέπτυξε τὸ θέμα «Θεολογία καὶ Ψυχολογία: Συγκλίσεις καὶ ἀποκλίσεις». Τόσον ἡ εἰσήγησις ὅσο καὶ ἡ συζήτησις ποῦ ἀκολούθησε προσπάθησαν νὰ διαφωτίσουν πτυχῆς τῶν σχέσεων θεολογίας καὶ ψυχολογίας, ἀξιοποιώντας τὴν ἐμπειρία τῶν δύο χώρων.

Τιμὴ στὴν Καλλιρρόη Σιγανοῦ-Παρρέν

Στὴν πρώτη Ἑλληνίδα δημοσιογράφου πρωτοπόρου στοὺς ἀγῶνες γὰ τὰ δικαιώματα τῆς γυναίκας καὶ ἰδρύτρια τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων Ρεθυμνία Καλλιρρόη Σιγανοῦ Παρρέν ἦσαν ἀφιερωμένες οἱ ἐκδηλώσεις τῆς 18ῆς Ἀπριλίου 2010 ποῦ ὀργάνωσε τὸ Λύκειο Ἑλληνίδων τῆς πόλεώς μας.

Μετὰ τὴν Ἐπιμνημόσυνη Δέηση, τὴν ἀναφορά τῆς Προέδρου τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων Ρεθύμνης κ. Ἰωάννας Βαλαρῆ στὸ βιογραφικὸ τῆς τιμωμένης ἔγιναν στὴν πλατεῖα Ἐλευθερίου Βενιζέλου (Προκυμαία) τὰ ἀποκαλυπτήρια προτομῆς τῆς ἀπὸ τὸν Νομάρχη κ. Γεώργιο Παπαδάκη, τὸν Δήμαρχο Ρεθύμνης κ. Γεώργιο Μαρινάκη καὶ τὴν Πρόεδρο τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων Ἀθηνῶν κ. Ἐλένη Τσαλδάρη καὶ ἀκολούθησε κατὰθεση στεφάνων. Τὴν ἴδια μέρα

στήν αίθουσα τοῦ Λυκείου πραγματοποιήθηκε Ἡμερίδα μέ κύριους εἰσηγητές τόν κ. Ἰωάννη Ζέρβα, Ὁμότιμο Καθηγητή τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, τόν κ. Ἀντώνιο Χουρδάκη, Καθηγητή τοῦ Παν/μίου Κρήτης καί τήν κ. Σοφία Τριλίβα, Ἐπίκουρο Καθηγήτρια τοῦ Παν/μίου Κρήτης.

Ἡ ἑορτή τοῦ Ἁγίου Γεωργίου

Μέ τή συμμετοχή πολλῶν πιστῶν τιμήθηκε τήν 23ην Ἀπριλίου 2010 ἡ ἱ. μνήμη τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου στούς πολυάριθμους ἑνοριακούς ναούς, τά παρεκκλήσια καί ἐξωκκλήσια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας πού εἶναι ἀφιερωμένα στό ὄνομά του. Ἀνάμεσά τους ξεχωρίζουν οἱ Ἱερές Μονές Ἀρσανίου καί Δισκουρίου, καθώς καί οἱ ἱ. ναοί Κούμων καί Καρωτῆς, ὅπου ἡ γιορτή συνδέεται μέ παλαιά τοπικά ἔθιμα. Λαμπρός ἦταν καί ὁ ἑορτασμός στό στρατόπεδο «Θεοδωράκη» τῆς πόλεώς μας.

Τοιχογραφημένοι ναοί τοῦ Μυλοποτάμου

Ὁ γνωστός Ρεθύμιος Βυζαντινολόγος κ. Ἰωάννης Σπαθαράκης ἔθεσε σέ κυκλοφορία τόν β' τόμο τοῦ σπουδαίου ἔργου του «*Βυζαντινές τοιχογραφίες τῆς Κρήτης*». Ὁ τόμος αὐτός, 513 σελίδων εἶναι τυπωμένος σέ χαρτί ἄριστης ποιότητος μέ 514 φωτο-

γραφίες καί εἶναι ὅπως καί ὁ α' στήν ἀγγλική γλώσσα. Συγχαίρομε τόν κ. Καθηγητή γιά τό λαμπρό αὐτό ἐπίτευγμα, πού ἀναφέρεται στή μακραίωνη ἐκκλησιαστική καί πολιτισμική ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ὁ ἔρανος τῆς Ἀγάπης 2009

Τό ποσό τῶν 29.541,00 εὐρώ συνελέγη κατά τόν ἔρανο τῆς Ἀγάπης τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου στίς Ἐνορίες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἐπενθυμίζομεν ὅτι τό ποσό αὐτό εἶναι τό κύριο ἔσοδο τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου καί εὐχαριστοῦμε τόν Ἐπεύθυνό του ἱερέα Γεώργιο Γαλεράκη, τούς ἱερεῖς καί τούς συνεργάτες τους πού βοήθησαν καί φέτος στήν διεξαγωγή τοῦ ἔρανου.

Προσκυνηματική ἐκδρομή στούς Ἁγίους Τόπους

Προσκυνηματική ἐκδρομή στούς Ἁγίους Τόπους, τό Σινά καί τήν Αἴγυπτο θά πραγματοποιηθεῖ ἀπό 3-11 Ἰουλίου 2010. Τούς ἐκδρομεῖς-προσκυνητές θά συνοδεύσει ὁ Πρωτοπρ. Νικόλαος Νικηφόρος, ἐφημέριος τοῦ ἱ. ναοῦ τῶν Τεσσάρων Μαρτύρων, ὁ ὁποῖος παρέχει καί τίς σχετικές πληροφορίες (28310 29039 & 6942 042124).

